

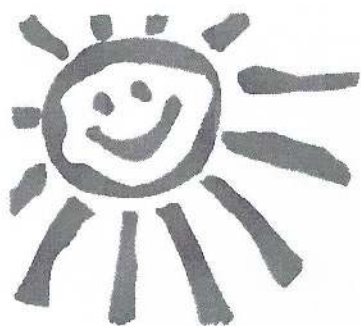
HIŠA DTRDK

GLASILO ANGELINEGA VRTCA

ŠT.15

DECEMBER 2008

ALI STE VEDELI

KAZALO

2	Ali ste vedeli
3	Uvodnik
4	Iz zakladnice montessori
6	Pogovor
10	Tiha opazovanja
12	Dnevnik Angelinega vrtca
17	Iz otroških ust
21	Odmevi staršev
28	Starši sprašujejo
30	Zahvale in čestitke

ALI STE VEDELI ...

- ... da je izšla nova knjiga Otrokove verske zmožnosti, ena od osnovnih knjig za katehezo Dobrega pastirja za otroke od treh do šestih let, in jo dobite v upravi Uršulinskega zavoda?
- ... da sta se letošnjo jesen odprla nova zasebna vrtca montessori: župnijski Rahelin vrtec v Preski pri Medvodah, ki ga vodi ena od naših nekdanjih vzgojiteljic Eda Šteblaj, in Hiša otrok Dravljice, ki ga vodi prva ravnateljica Angelinega vrtca Melita Kordeš Demšar?
- ... da se je v avgustu zaključilo izobraževanje montessori za starost otrok od rojstva do treh let, ki je potekalo od lanskega poletja in da je kar nekaj naših vzgojiteljic uspešno zaključilo svoj študij?
- ... da je letos jeseni odšlo kar nekaj naših otrok v prvo katoliško OŠ Alojzija Šuštarja?
- ... da je uredniški odbor glasila Hiša otrok skoraj popolnoma prenovljen?
- ... da se je letos zgodil prvi prehod iz naših jaslí v vrtec (3–6) in to zelo mirno?
- ... da so letos nove sodelavke v vrtcu: v rumeni sobi s. Mojca Korošec (sestra frančiškanka Marijina misijonarka), v rdeči sobi Katarina Kržič in v zeleni sobi ter v jaslih Maja Novina?
- ... da imamo v letošnjem šolskem letu v vrtcu (3–6) angleščino na naših črtah (izvaja jo študentka angleščine) in izkoristimo tudi mnoge druge priložnosti, da vzgojiteljice spregovorijo še v španščini, francoščini in nemščini, ker imajo za to poseben dar in so tudi otroci v občutljivem obdobju usvajanja jezikov?
- ... da v naš redni program vrtca spada tudi KDP (Kateheza Dobrega pastirja), za kar dopoldan enkrat tedensko vse tri skupine drugega starostnega obdobja uporabljajo poseben prostor (atrij), skupine prvega starostnega obdobja pa se k temu privajajo z vsakdanjo molitvijo, molitvenim kotičkom, slikami, pesmimi in plesi, zgodbami, saj so za delo v atriju še premajhni?
- ... da si želimo, da bi postalo srečanje za nekdanje vrtičkarje tradicionalno, in sicer vsako prvo soboto v oktobru?

Hiša otrok, glasilo Angelinega vrtca

Izdaja Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje in kulturo, Josipine Turnograjske 8, Ljubljana

Odgovorna urednica: s. Metka Capuder

Urednica: Barbara Merše, Barbara Podlogar

Lektoriranje: Julija Obrulk, Mihaela Vodlan

Prelom: Salve d.o.o. Ljubljana (Patricija Belak)

Tisk: Salve d.o.o. Ljubljana

Ljubljana 2008

elektronski naslov za pošiljanje člankov:
angelin.vrtec@guest.arnes.si

UVODNIK

UVODNIK

Letošnje pastoralno leto je bilo v Cerkvi na Slovenskem posvečeno družini. Zato je bilo še več pozornosti namenjene družini in življenju v njej. Čeprav se je pastoralno leto končalo avgusta, za nas to v bistvu ne velja. Kot starši moramo namreč vsak dan veliko pozornosti namenjati svojim družinam. Otroke moramo vzgajati, ljubiti, učiti, jim nuditi oporo in jih pripraviti na življenje, ki jih čaka. To pa je ena izmed najtežjih (a hkrati najlepših) vlog v življenju, za katero ni šolanja. Učimo se je sproti, ko otroci odraščajo. Včasih se zdi, da je to učenje naporno in zahtevno, vendar pa je z otroškim smehom, veseljem in žarom v njihovih očeh vse poplačano.

Otroci velik del dneva preživijo v vrtcu oz. jaslih, kjer se igrajo, učijo, spijo in vsak dan odkrijejo kaj novega. Zato smo tudi v tej številki Hiše otrok zbrali nekaj iskric in zgodb naših najmlajših. Poleg tega pišemo o glasbi, ki nas razveseljuje in bogati, o srečanju bivših vrtče-

vskih otrok, ki so se z veseljem spet zbrali pri nas, o večeru z mami in očeti v vrtcu, o rutini, ki je za otroke zelo pomembna in potrebna. Objavljamo pogovor z vzgojiteljico Majo iz rdeče sobe in še veliko drugih zanimivosti.

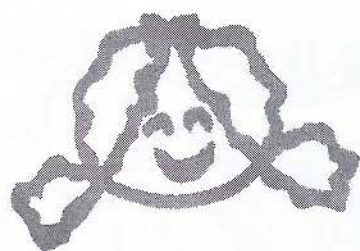
Mesec december je čas veselja, radosti, obdarovanj. Že na začetku meseca nas s svojim prihodom razveseli sveti Miklavž, ki obdaruje pridne otroke. Tudi letos je obiskal naše otroke v vrtcu in jaslih. Najlepši del meseca pa je božič in rojstvo Jezusa Kristusa. Božje Dete nam prinaša mir, spokojnost, upanje in ljubezen.

V tem prazničnem mesecu se spomnimo svojih najdražjih. Lepo pa je, da se spomnimo tudi tistih, ki so bolni ali osamljeni. Še prav posebej se spomnimo tudi sester uršulink, ki vsak dan molijo za naše otroke. V molitvi se priporočimo Bogu in se mu zahvalimo za najlepši dar, ki nam ga je dal – življenje.

Želim vam vesele in blagoslovljene praznike.

Barbara Podlogar

IZ ZAKLADNICE MONTESSORI

GLASBA V PEDAGOGIKI MONTESSORI

Otrok se v pedagogiki montessori srečuje z glasbo na različnih področjih. Že triletnik z zaznavnimi materiali razvija sluh in posluš, hkrati pa tudi svoje gibalne sposobnosti. Razvoj in nadgradnja teh dveh področij (zaznavnega in motoričnega) je delo z glasbenimi materiali v različnih glasbenih oblikah (poslušanje, petje, igranje na instrumente ...).

Maria Montessori je cenila umetnost. Glasbena umetnost je bila zanjo elementarni jezik človekovega razvoja. Kljub temu je o glasbeni vzgoji napisala zelo malo. Poudarila je predvsem pomen pripravljenega glasbenega okolja in za umetniške materiale opredelila tiste, ki pomagajo otroku, da izrazi samega sebe in svoje zamisli.

V grobem je nakazala nekaj prvih korakov otroka pri srečevanju z glasbo in pustila odprte možnosti za nadaljnje oblikovanje pripravljenega okolja znotraj posameznega glasbenega področja.

Prvi korak, ki ga je poudarila, je prebuditi v otroku ljubezen do glasbe. Temu sledi razvoj občutka za ritem, nato prepoznavanje harmonije in melodije ter na koncu učenje branja in pisanja notnega zapisa. Za ta štiri področja je razvila nekaj vaj in materialov.

Otrok je v starosti od treh do šestih let v občutljivem obdobju za obdelavo čutnih vtisov in koordinacijo gibanja. Iz omenjenih dveh osnov – zaznavne in motorične – izhaja začetni glasbeni pouk.

Anna Maccheroni je zapisala nesporno dejstvo, da so celo otroci, stari samo nekaj mesecev, občutljivi za glasbo. Nekoliko starejši otroci, med tretjim in petim letom, pa z lahkoto prepoznavajo tone lestvice, postavljajo zvonce v pare, jih razvrščajo po tonških višinah in tone natančno zapojejo. Zelo dobro tudi zaznajo, kdaj melodija ni končana in ali je ton napačen. Melodijo prepoznajo po prvih tonih. Zaradi vseh teh sposobnosti, ki jih otroci nosijo v sebi, so pripravili material

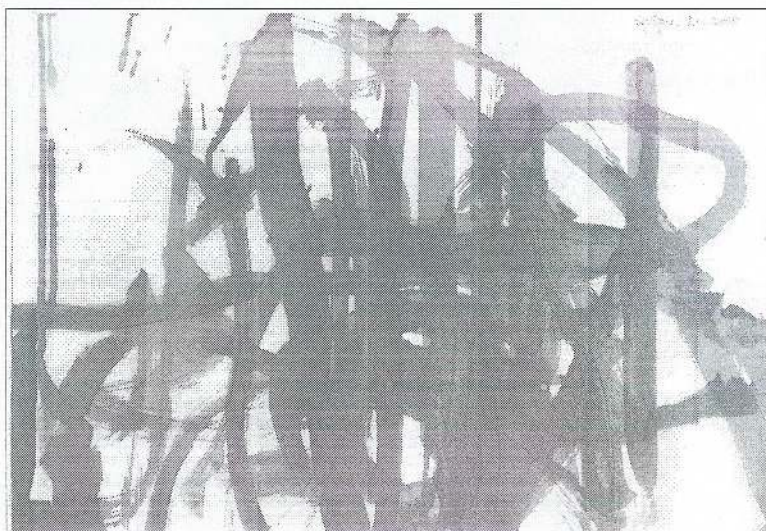
montessori (glasbeni zvonci, klaviaturne palice), s katerim lahko sami ustvarjajo.

V svojih pisnih delih je Maria Montessori razvoj glasbenih sposobnosti primerjala z razvojem jezika.

Otrok ima um, ki vpija znanje. Sposoben je učiti samega sebe. Že med odraščanjem se nauči jezika staršev, za odrasle pa je učenje novega jezika velik intelektualni dosežek. Otroka nihče ne uči, pa vendar uporablja samostalnike, glagole in pridevnike brez najmanjših napak. Otrok ne le ustvari jezik, ampak tudi razvija in oblikuje govorne organe, ki mu omogočajo izgovorjavo določenih glasov. Njegov razvoj sledi ustaljenim zakonom, saj vsi otroci v določenem obdobju dosežejo enako stopnjo znanja jezika. Vsi gredo skozi obdobje, v katerem se najprej naučijo glasov, nato izgovarjajo zloge, potem cele besede in končno obvladajo vsa sintaktična in slovnična pravila. Otroci imajo v sebi moč, da osvojijo govorico jezika, prav tako pa imajo tudi moč, da osvojijo jezik glasbe. Tako kot njihov jezik napreduje s poslušanjem, jim poslušanje glasbe omogoči izvajanje glasbe.

Otrok v sebi izgradi materni jezik s pomočjo srkajočega uma, zato zanj ustvarimo pripravljeno okolje, v katerem jezik raziskuje. Prav tako je potrebno pripraviti tudi okolje za glasbo. Petja ni potrebno učiti. Glasba mora namreč sama priti iz človeka, tako kot jezik. Otrok potrebuje le skrbno pripravljeno glasbeno okolje.

Glasbeni razvoj v pedagogiki montessori je zastavljen celostno, saj se med seboj povezujejo razvoj slušnega čuta in drugih čutov, razvoj izraznosti, razvoj gibanja, razvoj jezika, znanstveni

razvoj ... Delo s toni, z zvoni in s šumi razvija v otroku ustvarjalne moči, razširja zmožnosti in diferencira izražanje.

Celostni glasbeni razvoj je potrebno otrokom omogočiti v prvih letih, saj po svoji naravi in strukturi močno vpliva na fizični, duševni in čustven otrokov razvoj, ga uravnoveša in lahko posameznika vodi k polnejšemu življenju.

Velik pomen glasbe pri otrokovem celostnem razvoju potrjujejo tudi novejšje raziskave.

Anna Maria Maccheroni je o programu za glasbeno vzgojo znotraj pedagogike montessori zapisala, da glasbena metoda montessori vodi od posameznega tona do petja »a vista« na temelju štirih možnosti neposrednega čutnega kontakta z glasbo: z ušesom, z očesom, z glasom in z roko. Roka s pomočjo vida zai-gra na zvonec. Ustvari se ton, ki ga z ušesom zaznamo in ga z glasom zapojemo. To je prva stopnja srečevanja z glasbo in pridobivanja glasbenega znanja. Usklajeno delovanje vseh štirih čutil je eden najpomembnejših pogojev za celostni glasbeni razvoj.

Znanje pisanja, branja in izvajanja glasbe v zgodnjih otroških letih je rezultat uporabe ločenih materialov za vadenje različnih komponent glasbe (dinamiko, tonsko višino, tonsko barvo, tonsko trajanje, tempo). Pri dveh letih in pol je občutljivo obdobje za prepoznavanje zvokov in tišine (igra tišine, zvočni valji), sledi občutljivost za različne tonske višine (glasbeni zvonci).

V pripravljenem okolju se lahko otroci z glasbo srečujejo na dva načina. Prvi način je skupinski, pri katerem otroci skupaj pojejo, plešejo, poslušajo glasbo, jo interpretirajo, igrajo na instrumente ... Drugi način je individualen ali v paru, ko s pomočjo pripravljenih materialov odkrivajo skrivnosti glasbe. Pri tem razvijajo slušne in glasovne sposobnosti, spoznavajo temeljne glasbene pojme na njim dostopen način, tako da jo razumejo in jo lahko uporabljajo.

Glasba naj bi bila prisotna v okolju otrok skozi ves dan.

Pesem je odlična pot za zasnovo poznejših medpredmetnih povezav (usvajanje imen kontinentov, poštevanka, abecede ...).

S pomočjo različnih zvončkov lahko otroke na nekaj opozorimo, nekaj napovemo. Primer: Zvonček z visokim tonom vedno pove »kosilo je pripravljeno«, zvonček z nizkim »gremo domov«, spet drugi »povzročate preveč hrupa«.

Otroci lahko poslušajo glasbo, ko delajo druga dela, vendar naj vedno vedo, katero skladbo poslušajo. Tako bodo kasneje lahko sami izrazili, katero skladbo bodo poslušali.

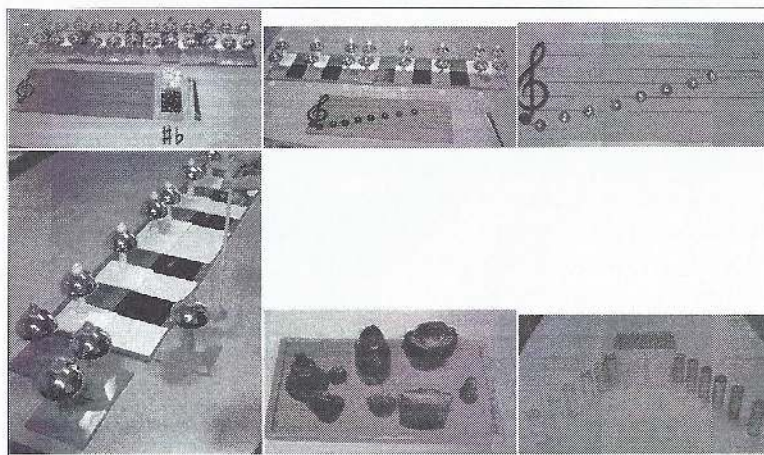
Glasbeni zvonci montessori omogočijo otroku, da se vadi v prepoznavanju posameznih tonov. Tako kot se z različnimi materiali za zaznavanje uči prepoznavati barve in oblike, je otrok sposoben sam delati tudi s toni. Ob poslušanju posameznih tonov se mu glas oblikuje glede na različne višine tonov, tako kot se mu oblikuje pri poslušanju govorjenega jezika. Pri petju sluh in glas sodelujeta kot pri govorjenju, vid pa sluhu pomaga. Otrok se ne nauči le »slišati« z gledanjem, ampak se nauči tudi »peti« z gledanjem. Zato že majhnemu otroku predstavimo glasbene pojme in mu tako odpremo vrata v univerzalni jezik glasbe.

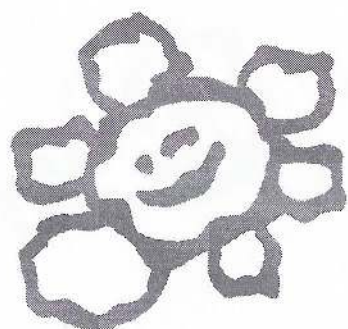
Glavni cilj je izostriti občutek za tone, lestvice in melodije ter izpopolniti glasbeni spomin.

Največji dosežek, ki ga lahko otrok, star 6 ali 7 let, osvoji s tem materialom, je, da razvije posluš tako, da prepozna in poimenuje posamezni ton.

s. Nina Ipavec

P. S.: Članek je prirejen iz diplomske naloge s. Nine Ipavec, katere izvod hranimo tudi v vrtcu.

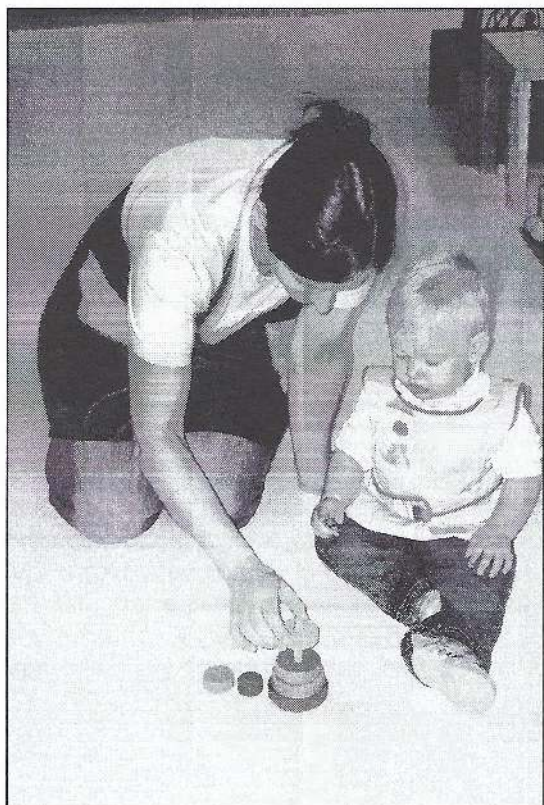

POGOVOR

V rubriki Pogovor nadaljujemo s predstavitvijo oseb, ki aktivno oblikujejo življenje in delo v Angelinem vrtcu. Za to številko smo se pogovarjali z vzgojiteljico Majo Pintarič, ki vzgaja naše otroke v rdeči sobi v jaslih.

Ali se lahko predstavite – od kod in iz kakšne družine prihajate, kaj ste študirali in kaj ste po poklicu?

Sem iz Ljubljane. Od malega živim v samem centru mesta, kjer je bil rojen že moj oče. Sem torej pravi mestni otrok (smeh). Imam pa srečo, da prihaja mama iz kmečkega okolja in iz zelo velike družine. Tako smo se v času mojega otroštva vsako nedeljo odpeljali na obisk h kakšni teti ali stricu na podeželje, kjer sem bila v stiku z naravo, gozdovi, polji in živino. Kasneje sem stik z naravo ohranjala pri skavtih.

Imam brata in sestro, oba starejša. V marsičem sta mi bila zgled, predvsem sestra. Mislim, da sem ravno zaradi nje izbrala študij španščine. Njena ljubezen do španskega jezika, dežele in ljudi me je tako prevzela, da sem – čeprav sem imela kar nekaj študijskih interesov, med drugim tudi predšolsko vzgojo – za študij izbrala ravno španščino. Verjetno je na izbiro vplivala kar cela družina, ker smo se razen očeta, ki je pravnik, vsi ostali podali v študij tujih jezikov. Poleg španščine sem študirala še bibliotekonomijo. Španščino sem do sedaj poučevala individualno, predvsem šolarje in otroke, pa tudi odrasle. Poučevala sem tudi skupine otrok v Pionirskem domu. Zdaj sem v Angelinem vrtcu združila dve moji ljubezni – španščino in malčke.

Zakaj ste se odločili za poklic vzgojiteljice?

Otroci so me navduševali, odkar pomnim. Če sem bila v večji družbi, kjer so bili tudi otroci, sem bila gotovo z njimi. Sploh v tujini ... No, malo za šalo, malo zares: dokler namreč jezika nisem znala dovolj dobro, sem se počutila kot otrok in dejansko sem tudi bila na stopnji majhnega otroka, ki se uči govoriti (smeh).

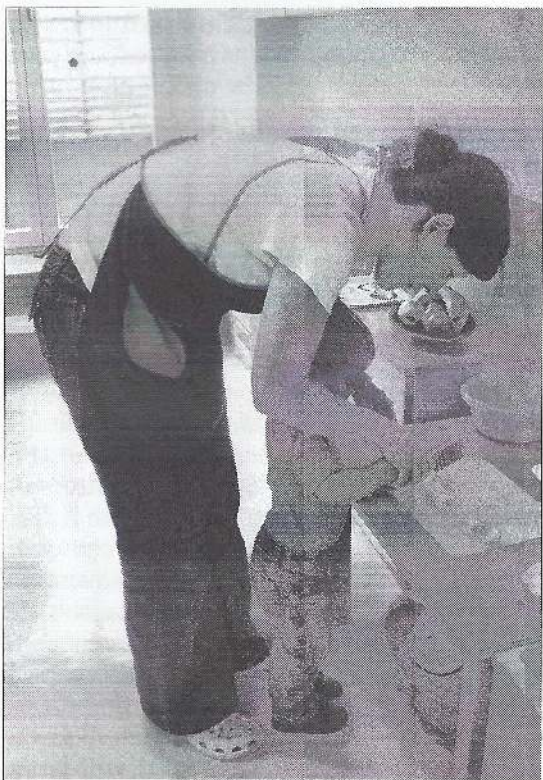
Kar se tiče odločitve za poklic vzgojiteljice – težko bi govorila o neki racionalni načrtovani odločitvi. Prepričana sem, da je v ozadju moje poti Božja previdnost, ki me je vodila in pripeljala v Angelin vrtec. Zato bi prej govorila o poklicanosti kot pa o odločitvi.

Kako ste se prvič srečali z Angelinim vrtcem?

Težko bi rekla, kako sem se prvič srečala z Angelinim vrtcem. Ne spominjam se več prvega kontakta ... Angelin vrtec sem namreč od daleč spremljala že od njegovega začetka delovanja. Poznala sem s. Darjano, ki je veliko in z navdušenjem govorila o vrtcu in predvsem o otrocih. Poznala sem nekatere vzgojiteljice, predvsem pa so starši otrok, ki so bili moji prijatelji iz skavtskih let, imeli v Angelinem vrtcu svoje otroke. Presenečalo me je zadovoljstvo, s katerim so govorili o življenju otrok v tem vrtcu.

Zakaj in kdaj ste se odločili za sodelovanje z Angelinim vrtcem? Kaj vas je najbolj pritegnilo?

Kot sem že omenila, sem od daleč spremljala delo vzgojiteljic v Angelinem vrtcu že nekaj let. Vendar mi niti na pamet ni prišlo, da bi lahko bila vzgojiteljica v vrtcu, ki deluje po metodi montessori, saj nisem imela izobrazbe niti za običajen, javni vrtec. Nato sem se srečala z mag. Melito Kordeš Demšar, za katero vemo, da je bila ravnateljica Angelinega vrtca. Njenega Davida, ki je imel takrat dve leti, sem učila španščino. Njegova sposobnost za pomnjenje in po-

zneje uporaba tega, kar je slišal iz mojih ust, me je navdušila. Kaj navdušila, čisto prevzela! Kakšne neslutene sposobnosti! Po nekajkratnem pogovoru z Melito o pomenu učenja tujega jezika v zgodnjem obdobju sem v srcu začutila veselje in sem vedela: Ja, z njimi, z malčki želim delati »po špansko«. Sprejeta sem bila na izobraževanje za vzgojitelja montessori, se prijavila za delovno mesto v Angelinem vrtcu in danes sem tu. Malo po slovensko, malo po špansko (smeh). Da ne bo pomote, pritegnila me je tudi metoda montessori, odnos do otroka, ki nas ga omenjena metoda uči.

Glede na to da ste opravili tečaj iz vzgoje montessori, me zanima, kako se razlikuje od vzgoje, ki jo poučujejo na Pedagoški fakulteti? Ali nam lahko predstavite prednosti in pomanjkljivosti enega in drugega načina – kakor jih vi vidite?

(Smeh). Žal ne morem. Študirala sem namreč na Filozofski fakulteti. Sicer resda pedagoško smer na oddelku za hispanistiko, vendar je vsebina pedagoških predmetov tu precej drugačna kot študij predšolske vzgoje na Pedagoški fakulteti. Mislim, da bo na to vprašanje lahko odgovorila moja pomočnica Katarina. Primerjati ne morem, sem pa prepričana, da so nam na izobraževanju za montessori pedagoga posredovali znanje v popolnoma zadostni količini in toliko bogastva ter modrosti iz zapuščine Marije Montessori, da lahko mirno delam z otroki, čeprav nimam opravljenega »uradnega študija predšolske vzgoje« na PF.

Ali se vam, glede na vaše dosedanje izkušnje v Angelinem vrtcu in zunaj njega, zdi metoda montessori učinkovita?

Ja, metoda montessori se mi zdi učinkovita. Večkrat sem slišala kritike, da je metoda montessori zato, da se otroke že zgodaj naredi čim bolj produktivne in »pametne«. Res da so nekateri sadovi metode vidni v »znanju«, ki ga otroci montessori spontano pokažejo. A je dosti več: otroci so samostojni, mirni, sodelujejo, ljubijo in so veseli. Ne le da se mi zdi metoda učinkovita, po mojem mnenju je najboljša, kar lahko otroku nudim.

Glede na to da ste med novimi vzgojiteljicami v vrtcu, v čem se vam zdi, da se otroci v tem vrtcu razlikujejo od svojih vrstnikov?

So samostojnejši, bolj umirjeni, delovni, osredotočeni, solidarnější med seboj in bolj veseli. To veselje in ljubezen do sveta vidno izžarevajo. Kar pogledjte njihove iskrivo vesele oči (smeh). Mar ni res?

Ste vzgojiteljica v rdeči sobi. Kako tam poteka vsakodnevno življenje?

Od sedme ure naprej se v rdeči sobi začnejo zbirati otroci obeh sob. Do osme ure postane že precej živahno. Ko otroci prihajajo, si vsak poišče svoje delo, včasih pa se zberemo skupaj in pogledamo ali preberemo kakšno knjigo, se pogovarjamo ali zapojemo. Ob osmih vzgojiteljica Neža odpelje otroke iz oranžne sobe, kuharica Ksenija pa nam pripelje zajtrk. Po končanem zajtrku, ko so ponavadi zbrani že vsi otroci, si vsak izbere svoje delo, svoj material in se zaposli. Nekateri včasih potrebujejo pomoč, a bolj ko jih puščamo samostojne, bolj si delo najdejo sami. Ponavadi otrokom pade zbranost po uri ali uri in pol, zato je to primeren čas za malico, po malici pa gremo na svež zrak. Večinoma na igrišče ali pa na sprehod. V zelo deževnih ali zelo hladnih dneh glasovi malčkov zapolnijo

čisto vsak kotiček naše telovadnice. Pred kosilom se vrnemo v sobo, kjer se zberemo na črti in se ob pesmi sprehodimo po črti, poskočimo, zaplešemo, malo tečemo, potem pa se počasi umirimo, sede zapojemo še kakšno pesem in vstopimo v igro tišine. Ta pa je, seveda, včasih bolj, včasih manj tiha (smeh). Sledita kosilo in počitek. Umirjenemu prebujanju sledi malica, nato pa popoldanski del otroci preživijo ob kakšni dejavnosti v sobi, največkrat pa na igrišču ali v telovadnici, kjer je več prostora za tekanje in gibanje kot v sobi.

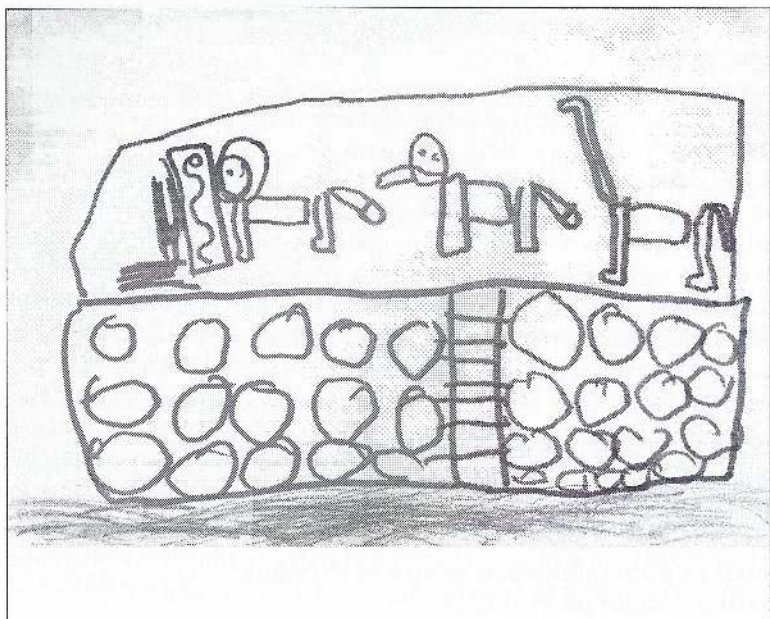
Kako potekajo vaši delovni dnevi?

Moj dan se začne uro prej, preden pridejo otroci v sobo. Najprej pregledam vse materiale, dopolnim, kar manjka, jih po potrebi zbršem, občasno zamenjam (glede na potrebe otrok), jih uredim po policah, da je soba privlačna. To je umirjen del dneva. Preden pridejo otroci, si poskusim vzeti kakšno minuto za umiritev, kar zelo pripomore k umirjenemu celemu dnevu. Ko otroci pridejo, se začne drugačna dinamika. Moja pozornost je sedaj na več koncih – na tolikih, kolikor je otrok v sobi. Poskušam videti njihove potrebe, jim pomagati, ko pomoč potrebujejo (hkrati vzgajam še sebe, ker odrasli zelo radi pomagamo otrokom – tudi tam, kjer naše pomoči ne potrebujejo), jim predstaviti materiale, medtem še opazujem in si poskušam zapisovati pomembne stvari. Tudi na sprehodu ali na igrišču otroci zahtevajo vso mojo pozornost. Nekoliko mirnejši čas je spet na črti, sploh ko poskušamo skupaj pričarati trenutke tišine. Sledita kosilo in počitek. Za otroke, seveda (smeh). Vzgojiteljici v času spanja urediva »papirnate obveznosti«, očistiva in urediva materiale, pripraviva malico, se pogovoriva o dogajanju v sobi in še kaj. Ko se moj delovni dan uradno konča, grem sicer domov, a sem z mislimi ves čas vsaj malo pri otrocih. Poleg tega da ponavadi doma urejam zapiske o otrocih, mi tudi v času, ko ne delam za vrtec, na misel prihajajo posamezni otroci, utrinki

preživetega dneva z njimi, ideje za nadaljnje delo v sobi. In včasih me otroci spremljajo še v sanjah (smeh).

Kako vzgojiteljice vzpostavljate red in sledenje ritmu vrtca pri otrocih, ki so v vrtcu na novo?

Imam dve različni izkušnji. Lansko leto smo uvajali vse otroke naenkrat, letos le del skupine in še to postopoma. Ker so se jasli lani odpirale na novo, bi skoraj lahko rekla, da smo se še vzgojiteljice same uvajale, poleg nas pa še vsi otroci. Zato je bilo na trenutke ohranjanje reda in dnevne rutine kar »zabavno«. Letos je veliko lažje, saj lanskoletni otroci že poznajo ritem dneva in mu sledijo. Na primer – zgodi se, da manjka še pet minut do malice, pa nekateri otroci že – ne da bi jih kdo opozoril – sedijo za mizo in čakajo sadje. Otroci, ki so novi, se od starih učijo. Enostavno jih posnemajo, zato pogosto dajanje navodil in dolgih razlag sploh ni potrebno. Seveda kljub temu nove otroke jasno seznanjamo s pravili življenja v vrtcu. Relativno težko sprejmejo, da se med hranjenjem sedi in ne hodi naokoli (kar jim nizki stoli omogočajo). Pa tudi spanje jim nič kaj ne diši in ker je lahko vstati z nizkega ležalnika, so skoraj vsako minuto ponovno na nogah, pripravljeni na nove izzive. Kako pri tem vzpostavljamo in ohranjamo red? Recept je vnaprej določen, jasen ritem dneva – jasen tako otroku kot odraslemu, doslednost in trdnost, vendar hkrati ljubeča vztrajnost v trenutkih, ko otrok preizkuša naše meje in poskuša doseči ter uveljaviti svojo

voljo. To se lepo sliši, ne gre pa čisto vsak dan tako gladko. Vendar sem prepričana, da je tak način dolgoročno učinkovit. Šibka točka smo ponavadi odrasli, ki ne zmoremo doslednosti in trdnosti v sebi.

Učitelji v šoli se včasih čutijo nemočne in kličejo starše na pomoč pri uresničevanju discipline v razredu. Ali se v vrtcu pojavijo kdaj težave z disciplino, kako jih rešujete?

Seveda se pojavijo težave. Tako vzgojitelji kot otroci smo osebe – vsak s svojo življenjsko zgodbo. Potem so tu še družine otrok. Med nami vsemi se plečejo odnosi. In kjer so odnosi, ki so živi in dinamični, so tudi težave. Vendar zaradi razlik v razvojnih značilnostih malčkov in šolarjev ne bi primerjala in iskala skupnega imenovalca disciplinskim problemom iz šolskih klopi in jasl. Razlogov, da malčki opozorijo nase in na to, da jih nekaj muči, je več. Pogosto so nov družinski član, novo in neznano okolje ali situacija, kjer se ne čutijo varne, ločitev od staršev, morda prihod novih otrok v skupino ali pa čisto preprosto jemanje materialov drug drugemu, kar se v tej starosti pojavlja dnevno. Odrasli ne pomislimo, da je prav pogost vzrok v tem, da se otrok dolgočasi. Ko se v vrtcu pojavi disciplinski problem, seveda najprej dobro opazujemo in poskušamo odkriti vzrok. Veseli smo, če uspešno. Pri otrocih, ki še ne govorijo, je včasih težko vedeti, kaj jih muči. Učinkovit ukrep ob problemih z disciplino je zanimivo delo. Če otroku ponudimo delo, ki mu je dovolj velik izziv, določeni problemi in slabo razpoloženje izginejo. Preventiva pri ohranjanju in vzpostavljanju discipline je otroku znana rutina. Toliko o tem za predokus, sicer pa imate starši v brošuri »Življenje v Angelinem vrtcu 2008/09«, ki ste jo prejeli na prvem roditeljskem sestanku, na kratko in lepo povzeto po članku Susan Tracy, kako vzpostavljati in ohranjati disciplino. O rutini pa lahko več preberete tudi v tej številki revije Hiša otrok.

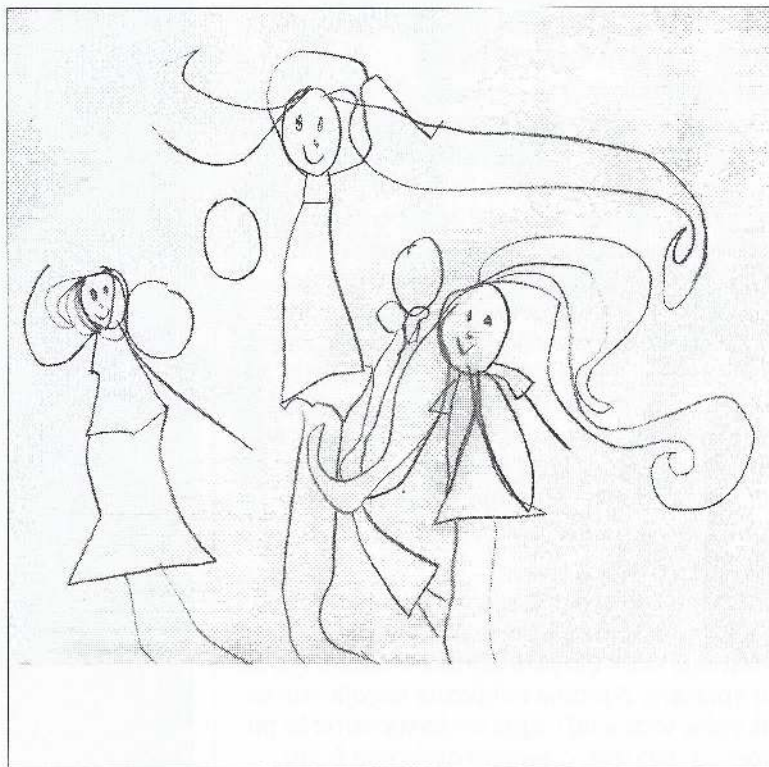
Ali imate kakšen nasvet za starše, na primer, kako udejanjati metode učenja in reda tudi v domačem okolju?

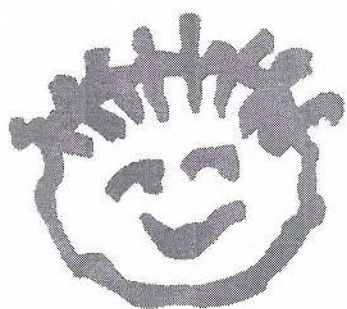
Ja, kot sem ravnokar omenila: povzetek članka prinaša načine, ki veljajo za vzpostavljanje in ohranjanje discipline v vsakem okolju. Kar pa ne velja le za otroke. Včasih se moramo tudi odrasli disciplinirati, a ne (smeh)? Glede učenja pa: rekla bi, da je potrebno otroka najprej opazovati, potem pa mu dopustiti, da se uči; pustiti, da sam poizkuša; dopustiti napake – ko bo čas, jih bo sam spontano popravil; se skupaj z njim učiti; se čuditi in se skupaj veseliti življenja.

Kaj vam je v vrtcu najbolj pri srcu?

Otroci.

Angelin vrtec je hiša otrok. Odrasli smo tu, da jim služimo. Vse, kar je v vrtcu, je zato, da jim služi. Metoda montessori je zato, da z njo lažje služimo otrokom.

TIHA OPAZOVANJA

DOŽIVLJANJE BOGA SKOZI OTROŠKE OČI

»Kdor sprejme enega takih otrok v
mojem imenu, mene sprejme; kdor
pa mene sprejme, ne sprejme mene,
temveč tistega, ki me je poslal.«

Mr 9,37

Otrokovo doživljanje odnosov je tisti temeljni material, iz katerega otrok gradi podobe o sebi in drugih. Te se začnejo oblikovati na osnovi odnosa s starši in se končajo z otrokovim ustvarjanjem notranje, intrapsihične podobe božanskega mnogo prej, kot je otroku na voljo institucionalni vidik religije. Ne gre zgolj za mentalno sliko o Bogu, temveč proces formacije intrapsihične podobe Boga vključuje opazovanje ali doživljanje, kako starši molijo in kako starši obravnavajo drug drugega. Jasno je torej, da se ti temeljni procesi udejanjajo, še preden je otrok star pet let.

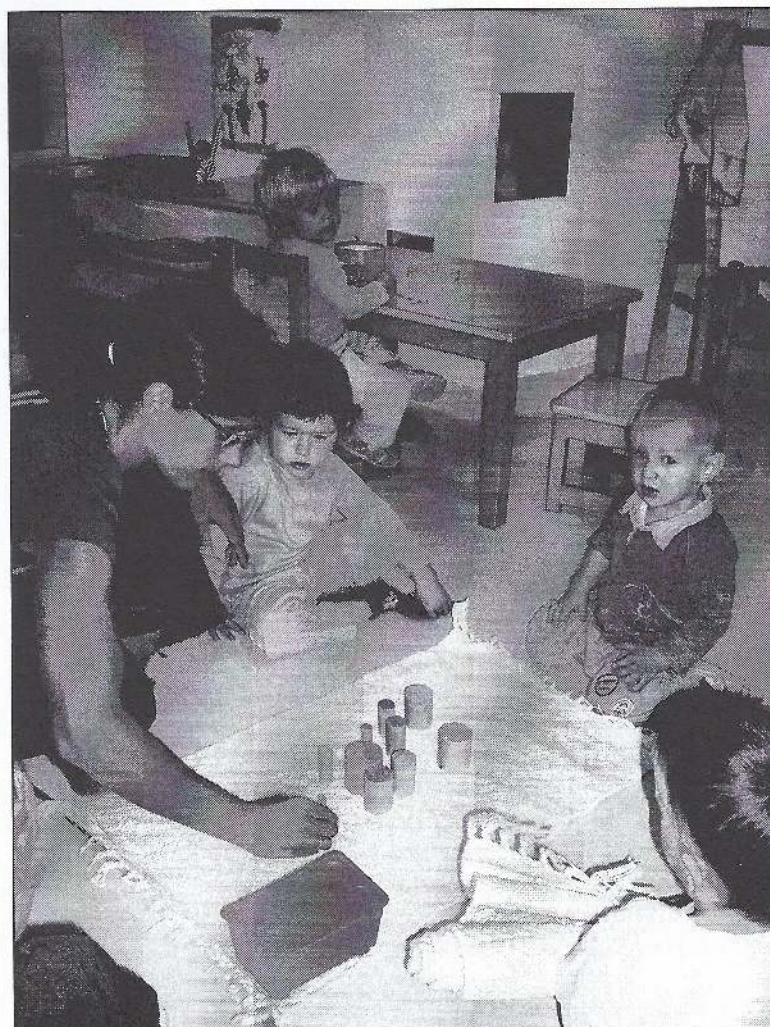
Naslednji odlomek je povzet po knjigi Otrokove verske zmožnosti, S. Cavalletti: Francesco (5 let). Francesco je najbrž ugotovil, da njegova mati ni verna, pa jo je vprašal: »Koga imaš raje, mene ali Boga?« Mati je seveda odvrnila, da ima raje njega, otrok pa ji je odgovoril: »Mislil sem, da je to tvoja velika napaka.« Takšno razmišljanje otroka kaže na njegovo sposobnost in bogastvo, katere narave pa ne znamo jasno definirati. »Dejstvo, da gre za prebliske, ne zmanjšuje njihovega pomena, saj je značilno za otroka, da bogastva, ki so v njem, doživlja sprva pretrgano. Jezik otrok je pogosto sestavljen iz dejanj in notranje naravnosti in ne toliko iz besed« (Otrokove verske zmožnosti 2008, 31).

Otrok ne ustvarja intrapsihične podobe Boga zavestno iz fantazije, ampak jo ustvarja iz konkretnega doživljanja družinske molitve, zgodb in vprašanj. Zgodnja religiozna vzgoja ima velik vpliv, toda k tej vzgoji vsekakor otrok že pripelje svojo sliko o svojem osebnem Bogu.

Ideja o Bogu se z otroškim razmišljanjem zelo dobro ujema, ker so njegovi starši in drugi od-

rasli v njegovem razmišljanju že superiorna bitja z veliko močjo in velikim obsegom. Otrok zato zlahka prevzame idejo o Bogu, mogočnem, kot so njegovi starši, le da je Bog mogočnejši.

Notranja podoba Boga, ki jo vsak posameznik ustvari, je kompleksna podoba, ki izhaja iz različnih virov, čutenj, relacij in psihičnih situacij predojdipovske faze, medojdipovske faze, starševskih karakteristik, ki jih ima otrok s starši ter ostalimi brati in sestrami. Otrok torej ne ustvari Boga sam, ampak kroji in razširja podobo o njem, ko gleda starše moliti, iti v cerkev, se udeleževati ritualov in ko jih posluša govoriti o Bogu. Vendar otroci pri tem ustvarijo tudi svojega boga, ki je njihov in priveden k uradni religiji, ki pa se

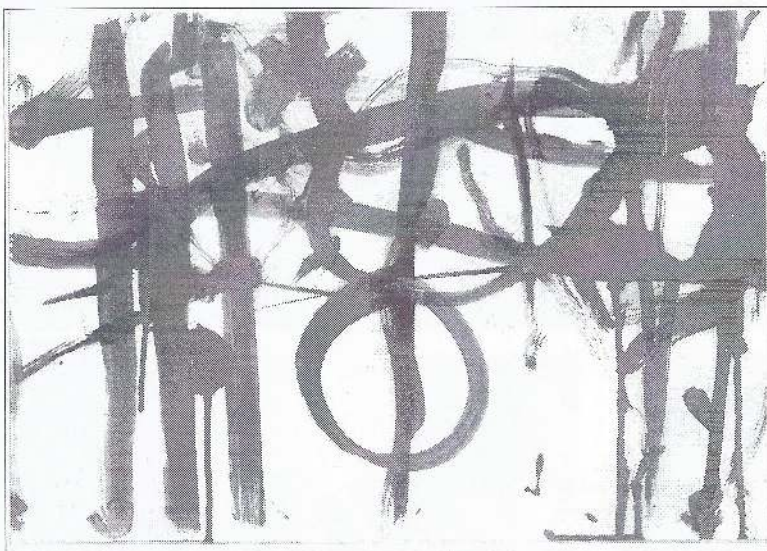
še le pojavi, ko je intrapsihična podoba Boga v njem že ustvarjena.

Globoko človeško hrepenenje po biti v odnosu namreč v samem jedru kaže v smer Boga, ki zadovoljuje to univerzalno potrebo in ki ima tudi objektivno (ne samo psihološko) eksistenco. Možnost obstoja transcendentnega Drugega, za katerega pa religiozna oseba trdi, da je nekaj realnega. V človeškem doživljanju je možno prepoznati tudi globoko ali celo vrojeno

željo hrepenenja po sakralnem oziroma religioznem, ki v svojem temelju predpostavlja resničnost bivanja Boga samega.

Predvsem pa je potrebno odpreti svoje srce sočloveku in pogumno vstopiti v življenje, novim izzivom naproti. Strah je velikokrat prisoten v našem življenju, a premagamo ga lahko le tako, da se soočimo z njim. Pomembno je, da ne obstanemo na eni točki in samo od daleč opazujemo, kaj se dogaja okoli nas. Bodimo ustvarjalni in prispevajmo v našo skupnost tisto, kar zmoremo, kar lahko naredimo. Zaupajmo vase in v Boga, ki nas spremlja na vsakem koraku, na poti našega življenja. Bodimo kdaj kakor otroci, ki se tako spontano in naravno predajajo božjim delom in njegovemu stvarstvu. Otroci preprosto vedo, »da je«, medtem ko odrasli vedno potrebujemo oprijemljive dokaze »za«. Vzemimo si čas in opazujemo otroško življenje, saj se lahko iz njega veliko naučimo – spontanosti in srčnosti.

Maja Novina

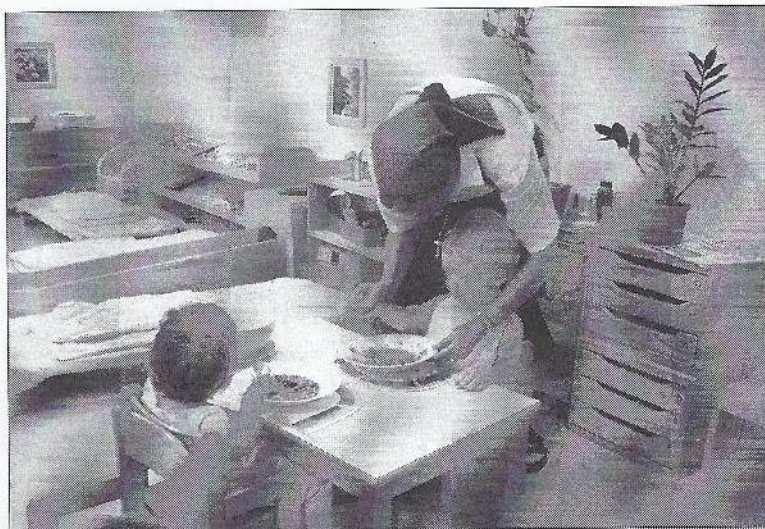
HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK

DNEVNIK ANGELINEGA VRTCA

Poletje 2008

- v vrtcu je več prostovoljcev:
ga. Marija Olip, s. Meta Potočnik,
s. Polona Švigelj, Anja Rozoničnik,
Maja Novina, s. Jana Rovtar

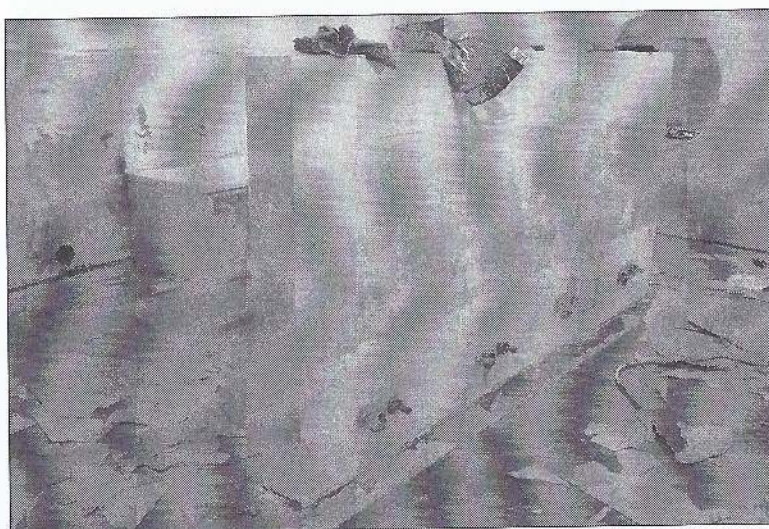
28. 7.-15. 8. 2008

- zadnji del izobraževanja montessori 0-3

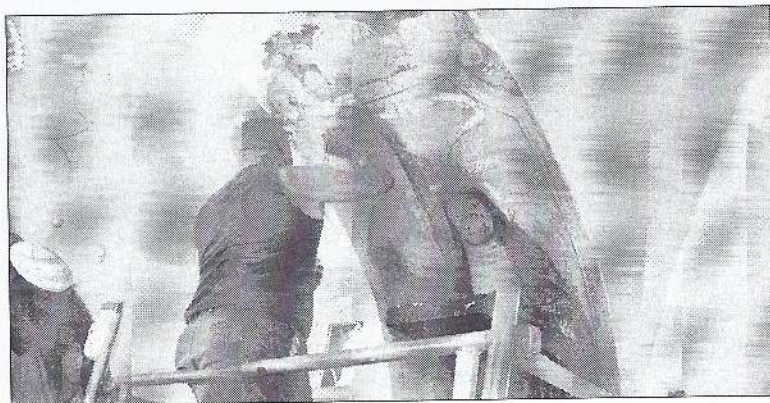

18. 7.-14. 8. 2008

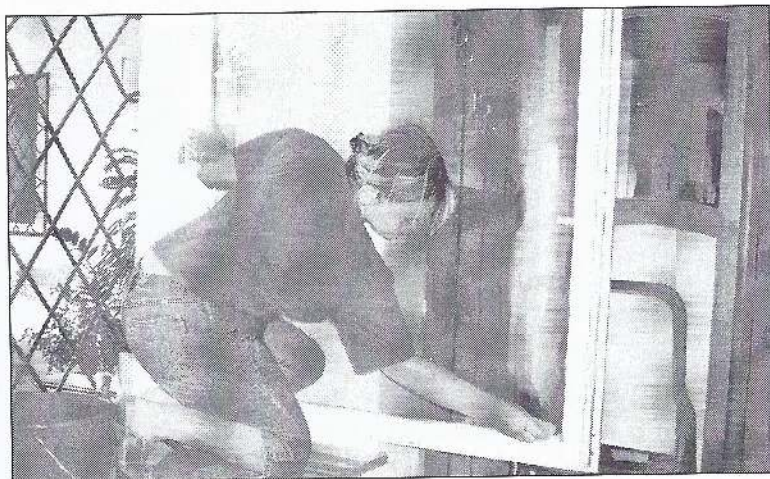
- sanacija tal v jaslilih
- montaža nove hladilne naprave in ventilatorja v garderobi jasilil
- sanacija WC-jev v vrtcu

- restavriranje fresk v jasililih

- generalno čiščanje, pleskanje in druga popravila

HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK, HIŠA OTROK

21. 7. 2008–14. 8. 2008

- vrtec je zaprt

16. 8. 2008

- delovna sobota za vzgojiteljski kader

18. 8. 2008

- vrtec se ponovno odpre

September 2008

- v jasliah prostovoljka Nina Mittendorfer

Jesen 2008

19.–21. 9. 2008

- romanje z zaposlenimi na sveto goro Varallo in v kraje sv. Angele (Brescia in Desenzano)

24. 9. 2008

- skupni roditeljski sestanek za starše otrok iz jasliah in vrta

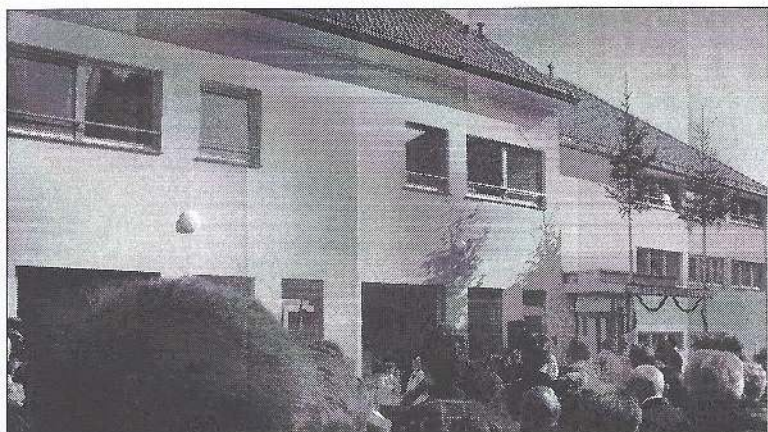
4. 10. 2008

- prvo srečanje z bivšimi »vrtičkarji«, otroki, ki so nekda obiskovali naš vrtec, in njihovimi družinami

19. 10. 2008

- blagoslov novega pastoralnega centra sv. Jožefa v župniji Preska pri Medvodah, v katerem je z oktobrom 2008 začel delovati Rahelin vrtec; to je vrtec montessori, ki izvaja program našega vrtca

22. 10. 2008

- dan odprtih vrat za sestre uršulinke v zavodu in v vrtcu

30. 10. 2008

- na 200-urno prakso je prišel Benjamin Markelj, študent na TeoF v Ljubljani

2. 11. 2008

- blagoslov novega zasebnega vrtca montessori, Hiša otrok Dravlje, ki je začel delovati v novembru 2008 in ga vodi ga. Melita Kordeš Demšar

12. 11. 2008

- večer z mamami v rumeni, zeleni in vijolični sobi

21. 11. 2008

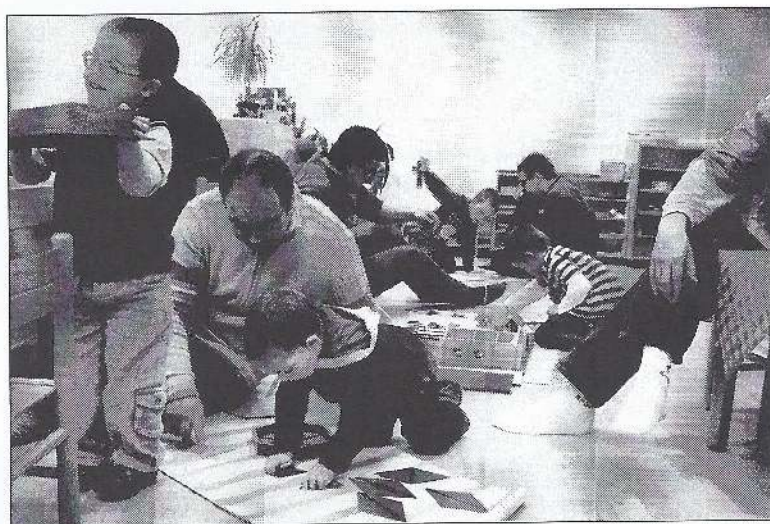
- obisk čebelarja (g. Šteblaj)

22. 11. 2008

**- duhovni dan za vse zaposlene v kato-
liških vrtcih, v prostorih Slomškovega
zavoda in medgeneracijskega centra v
Mariboru**

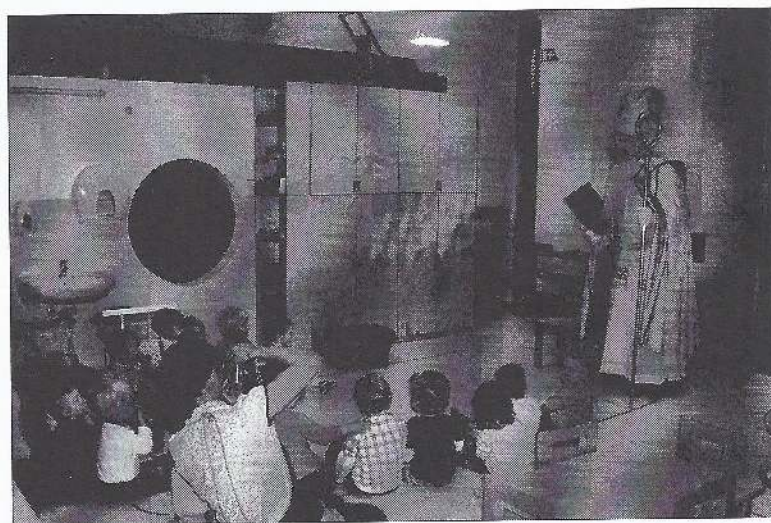
3. 12. 2008

**- večer z očetmi v rumeni,
zeleni in vijolični sobi**

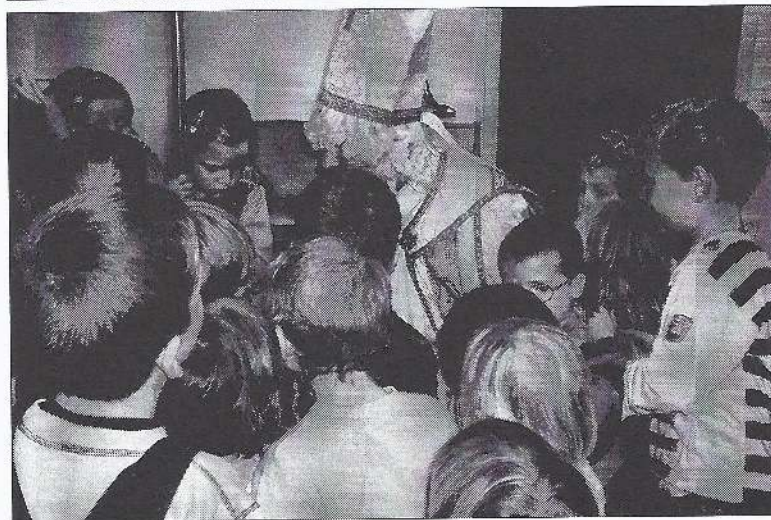
4. 12. 2008

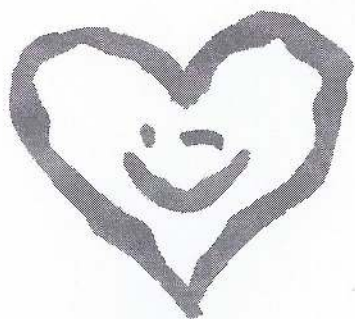
- Miklavževa peka (delavnica staršev)

5. 12. 2008

- obisk sv. Miklavža

IZ OTROŠKIH UST

VRTEC

Po končanem popoldanskem počitku vzgojiteljica Klavdija reče: »Otroci, zdaj moramo biti pa zelo pridni, saj moramo pospraviti vse ležalnike.« Frida pa se začudi: »Zakaj, a so jutri počitnice?«

Anja (5 let in pol) lista knjižico o violini, ki jo je sama izdelala pred nekaj meseci. Zagleda se v nek detajl in komentira: »Joj, poglej, kako sem bila še majhna, ko sem to delala. Takrat sem barvala še čez črto.«

Vzgojiteljica se pogovarja z otroki, ko se od popoldanskega počitka vračajo v sobo. Pa vpraša: »Pija, kdaj greš pa ti v šolo? A greš že drugo leto? Pija (4 leta) odgovori: »Moram počakat, da bom stara 7.« Beti (tudi 4 leta) pa doda: »Jaz grem pa takoj, ko dobim torbo!«

Krištof visi na palici za obešanje na velikem igrišču. Zraven njega visi tudi Betka. Krištof poetično: »Glej me, Betka; glej me, baletka ...«

Jakob E. (5 let) si pri kosilu nezaupljivo ogleduje klobase: »A so to krvavice? Jaz imam rad krvavice, klobas pa ne maram.« Vzgojiteljica ga prepričljivo navdušuje: »Ne, to so klobase. Ampak zelo dobre, take otroške. Gotovo ti bodo všeč. Poskusi vsaj majhen košček.« Jakob vzame le za centimeter droben košček klobase, ga odnese na svoje mesto, kjer ga zelo previdno prežveči, nato pa pride po nov košček. Vzgojiteljico Klavdijo zanima: »No, kakšne se ti zdijo?« »So pa boljše, kot sem si mislil,« jih pohvali Jakob.

Pija in vzgojiteljica Klavdija si na sprehodu ogledujeta razstavljenе uhane. Klavdijo zanima: »Boš tudi ti imela uhane, ko boš velika?« Pija navdušeno prikima. Klavdija pa jo v šali preizkuša: »Samo boš morala biti pogumna, veš. Ko so meni predrli ušesa, me je malo bolelo.« Pija se malo zamisli, nato pa odločno reče: »Ah, veš kaj, raje bom imela lepo uro.«

Za praznovanje godu je otrok prinesel v vrtec sadje. Medtem ko sta ga z vzgojiteljico rezala za vse otroke, sta se pogovarjala.

Vzgojiteljica: »U, kakšne velike hruške si prinesel.«

Otrok: »Ne, to niso hruške, to je »mešanica« med jabolki in hruškami. To so naši.«

Vzgojiteljica: »O, tako drevo imate doma?«

Otrok: »Ne, kupili smo jih. To so naši.«

Vzgojiteljica ne razume dobro.

Ko pride mama po otroka, se ji vzgojiteljica zahvali.

Vzgojiteljica: »Hvala za sadje. Vaš sin je povedal, da je to »mešanica« med jabolki in hruškami.«

Mama. »Ja, ja, tako ima rad naše.«

Vzgojiteljica: »Ja, je povedal, da jih imate doma.«

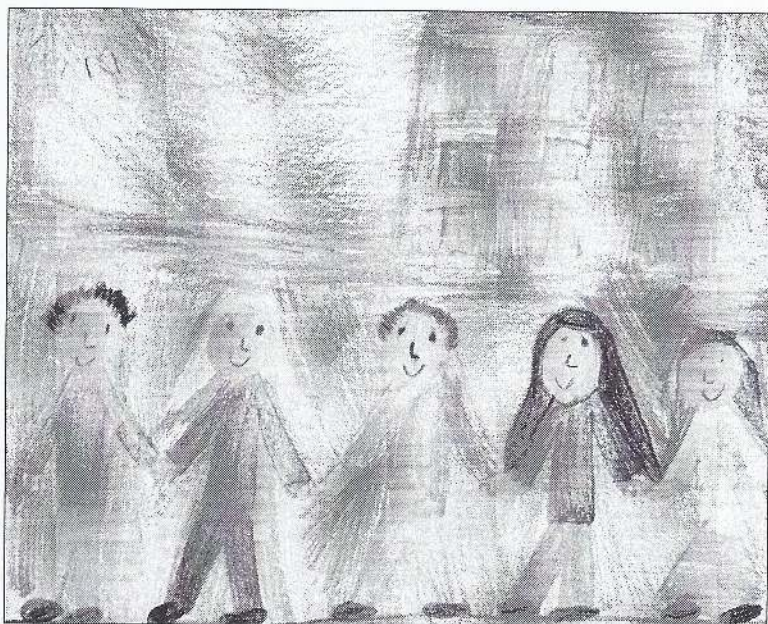
Mama: »Ne, kupili smo jih.«

Vzgojiteljica: »Kako, a niso vaši?«

Mama v smehu: »Ne, ne. Smo jih kupili, samo to sadje se imenuje naši.«

Po počitku se med zadnjimi prebudita tudi Enej in David N., oba 5 let:

»A bomo zmogli?!« vpraša Enej. »Ne vem,« zavzdihne David.

JASLI

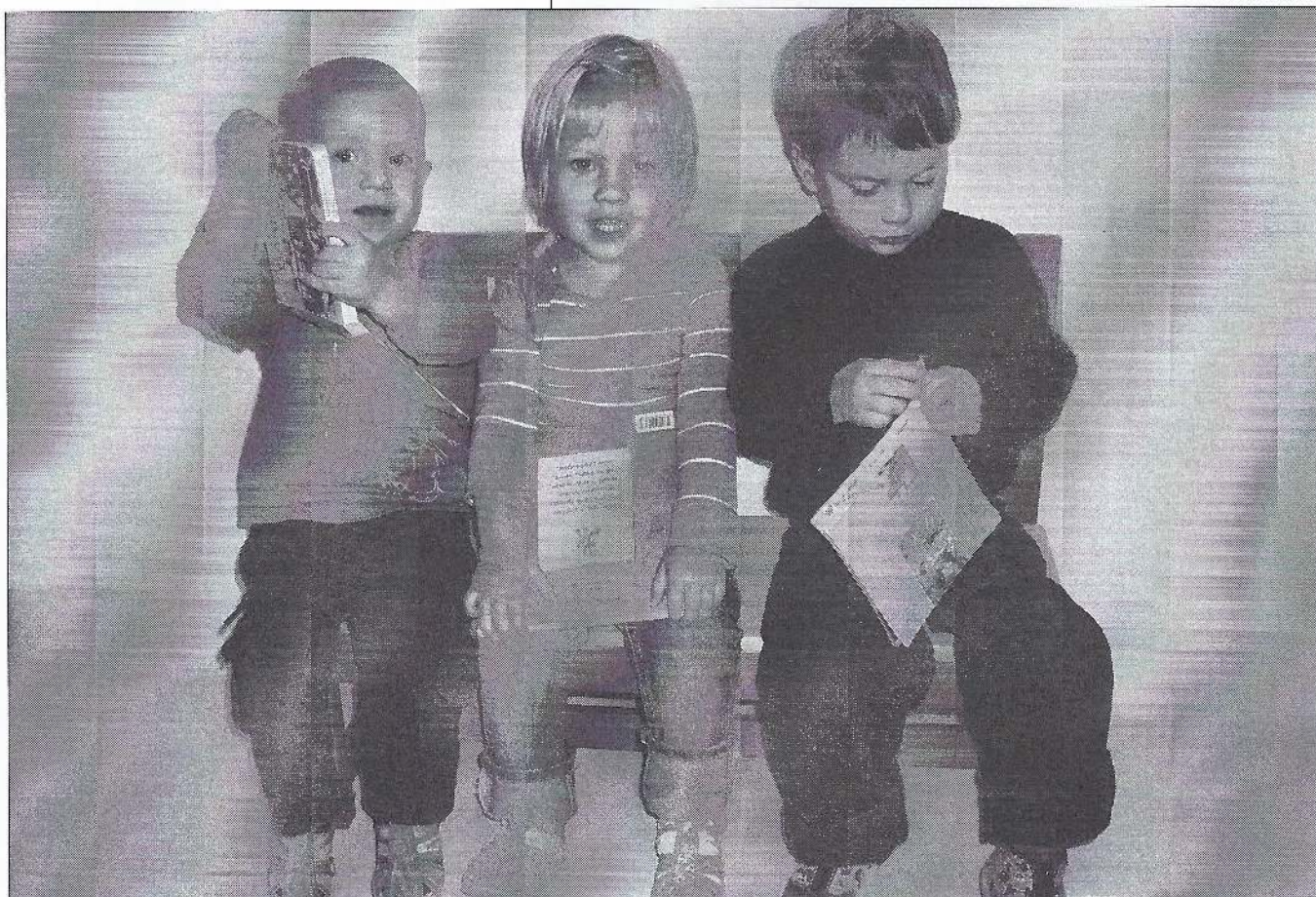
Voda je v jasliah najljubša »igrača«, zato imamo seveda ob koncu aktivnosti veliko mokrih brisač. Ko sem šla danes z Gašperjem obešat mokre krpe, je z velikim zanimanjem prijel v roko ščipalko za obešanje perila, me navdušen pogledal in rekel: »Španga!« ☺

Čas je za spanje. Večina otrok že spi. Leon (35 mesecev) in Gašper (23 mesecev) ne moreta zaspiti. Nemirno se premetavata na ležalnikih. Leon dviguje in spušča noge, temu primerno se premika tudi odeja. Gašper je obrnjen stran. Ko se obrne in med policami zagleda »čarovnijo«, ki jih z odejo počne Leon, glasno ploskne in reče: »Bravo, Leon!«

Ema P. sedi na kahli in lula. Mimo pride Gašper in zasliši šumenje. Za hip se ustavi, pristopi k Emi, nato pa hitro steče k meni in kaže s prstom proti Emi ter po poti že kliče: »Polulal je! Polulal je!«

Ko gre montessori vzgojitelj v kakšno skupino opazovat potek dneva, poskuša biti čim bolj neopazen, tih in nemoteč element. Tudi jaz sem poskušala to upoštevati in sem se, ko sem danes opazovala v oranžni sobi, tiho usmerila proti stolu v kotu. »Kaj pa *grace & courtesy*?« si je verjetno mislila Gaja in hitro, naglas in razločno pozdravila: »Dobro jutro, Maja!« No, da mi je bilo nerodno, ni treba posebej poudarjati; še en primer, ko otrok uči odraslega.

Luna mi prinese pokazat matico in komentira: »To je maš' nca, veš. Maš' nca je to.«

Z Luno sem poskusila govoriti v španščini. Najprej je to novost le ignorirala, potem pa mi je začela zavzeto razlagati nekaj o vlaku. Jaz sem vztrajala po špansko, ona po slovensko. Nobena ni popustila. Potem pa se je ustavila, me pogledala naravnost v oči, mirno počakala, da sem jaz povedala do konca, kar sem ji po špansko hotela povedati, potem pa z velikim zaupanjem, da jo bom le razumela, rekla: »Ču-ču! A veš, ču-ču. Vlak. Ču-ču!«

Otroci sedijo v garderobi in čakajo, da se še zadnji preobuje in preobleče. Ponavadi je zelo živahno, danes pa vsi pridni in tiho sedijo in čakajo. Nejc se hoče prebiti do vrat, a mu je Marcel v napoto. Odrine ga. Marcel ve, da se mu je zgodila »krivica«, ker se zresni, grdo pogleda in se zagleda naravnost v Nejčeve oči. Čuti se,

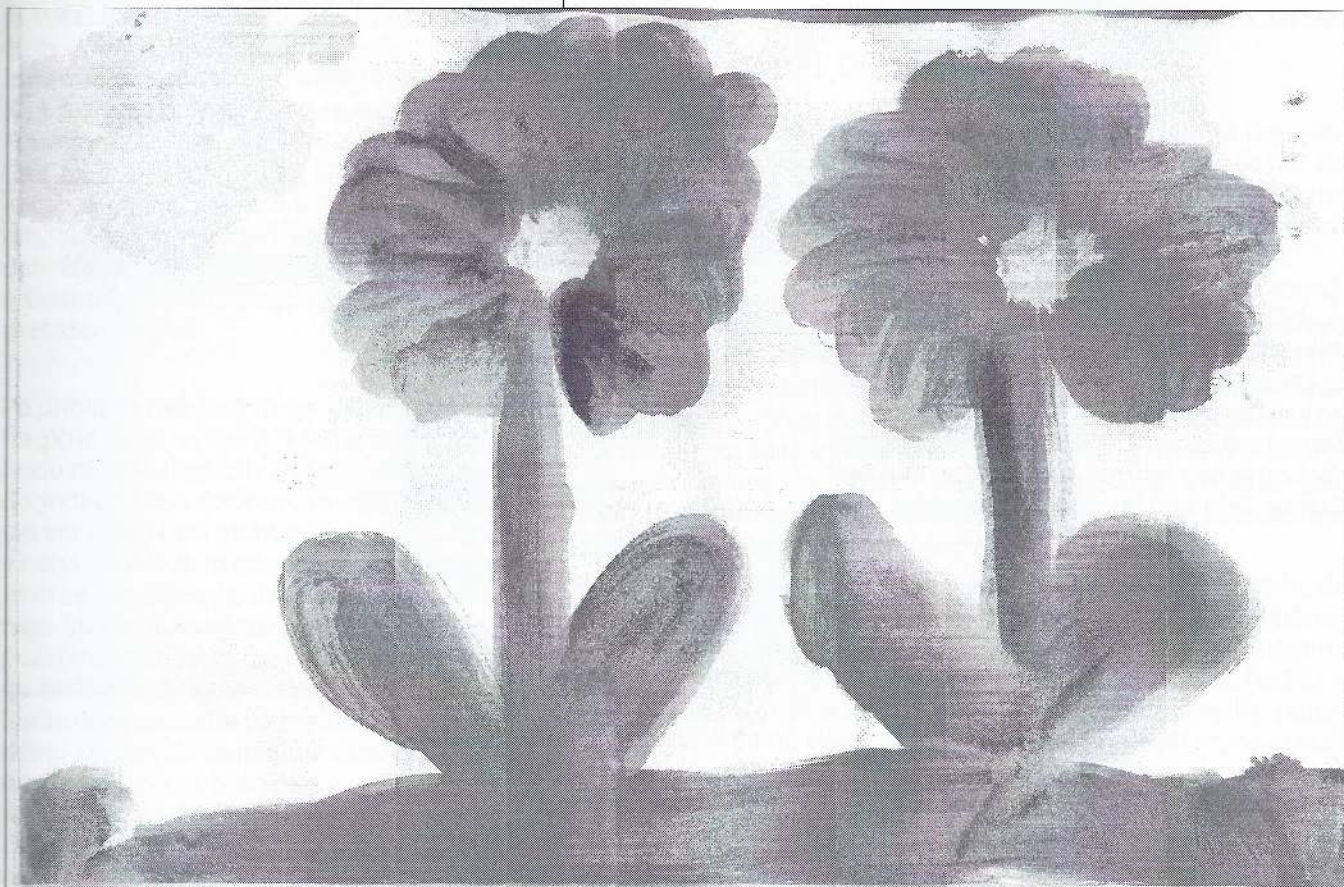
da želi reagirati, a ne ve čisto dobro kako. Nato kot iz topa izstrelil: »Tih bod!«

Vzgojiteljica vpraša Pio N.: »Pia, a te lulat?« Pia pa: »Ne, Gašperja lulat.«

Zora (16 mesecev) počiva na ležalniku. Mimo pride Neža. Zora reče: »Teta.« Jaz dodam: »To je Neža.« Zora pogleda za njo in ponovi. Nato me spet pogleda in reče: »Zaka(j)?«

Gašper (27 mesecev) ima monolog: »To je tiger. Kaj tiger jé? Ne vem. Travo.«

Otroci v jaslih so v občutljivem obdobju za jezik, zato jim vzgojiteljice poskušamo poimenovati čim več stvari in pojavov. Zajtrk poteka mirno in preden dam Gašperju (27 mesecev) slinček, ga

uporabim za širjenje besednega zaklada. Poimenujem gumb in gumbnico. Počasi 2-krat ponovim in pustim, da si ju ogleda. Gumba tudi pogleda ne, gumbnico pa si podrobno ogleda, da skozi prst, pogleda še z druge strani, ponovno vtakne vanjo prst, me zelo resno pogleda in reče: »Bo ati zalepil.«

Po kosilu Gaja in Luna sedita vsaka na svoji školjki in se čez steno pogovarjata.

Luna: »Gaja, a si tam?«

Gaja: »Ja.«

Luna: »A lulaš?«

Gaja: »Ja.«

Luna: »Jaz tudi.«

Čez čas Luna vpraša: »Gaja, a boš kakala?«

Gaja: »Ja.«

Luna pa: »No, dajva kakat.«

Z veseljem sem se udeležil srečanja otrok, ki so obiskovali Angelin vrtec. Najbolj všeč mi je bilo igranje v peskovniku. Tega nisem počel že kar nekaj časa. Všeč mi je bilo tudi, ko sem se igral na drogu. Užival sem na gugalnici. Z Žanom sva šahirala. Igrali smo tudi nogomet. Všeč mi je bilo tudi, da je bil z mano moj brat Gregor. Zelo sem bil vesel, ker sem spet videl moje prijatelje iz vrtca.

Lenart Ulaga, 2. r. OŠ Alojzija Šuštarja

MOJE MISLI OB SREČANJU OTROK, KI NE HODIJO VEČ V VRTEC

Prišli smo že pol ure prej, da smo oddali pecivo. Drugih otrok pa še ni bilo.

Odpravili smo se v cerkev, kjer smo nameravali za začetek srečanja darovati sveto mašo v zahvalo.

Ura je bila tri, ko naj bi se sveta maša že začela, a smo še vedno bili skoraj sami od otrok. Bile

pa so vzgojiteljice in veliko sester uršulink! Kmalu smo se zbrali, tako da smo lahko

začeli. Po maši smo se zbrali v krogu in smo se šli različne igre (npr. gnilo jajce, Abraham ima sedem sinov, ali je kaj trden most, vlečenje vrvi ...).

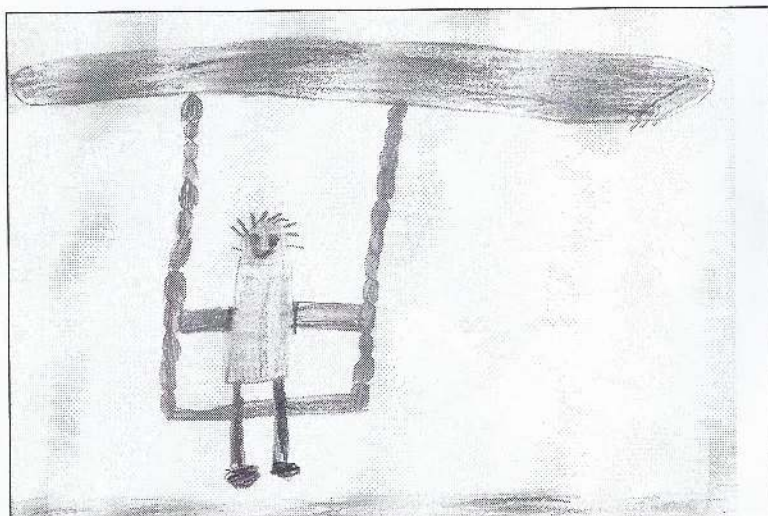
Posladkali smo se z dobrotami, ki smo jih prinesli od doma.

Ogledali smo si tudi vrtec od znotraj.

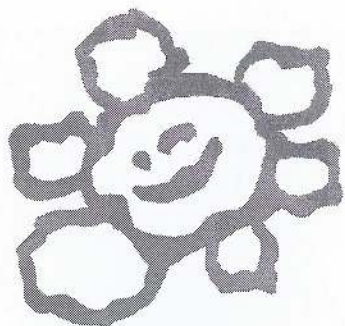
Bilo mi je všeč, lepo se je spet videti in želim še kakšno tako srečanje!

KLARA MERŠE

11 let, 6.a

Žan Žak Rozman, 2. r. OŠ Alojzija Šuštarja

ODMEVI STARŠEV

PREIZKUŠNJE NAS KALIJO

Bilo je konec avgusta, ko smo se lepega sobotnega dne odpravili na družabno srečanje za otroke in starše. Otroci so iskali skriti zaklad, starši pa poslušali predavanje o božjem usmiljenju. Kar naenkrat priteče mlada animatorka po pomoč, ker si je »ena deklica razbila glavo«. Bila je naša Katja. Ko smo jo prepeljali v bolnišnico, so ji oskrbeli rano. Mislili smo, da bo to vse. Zdravniki so povedali, da gre za težjo poškodbo glave. Vsi zaskrbljeni in s solzami v očeh smo spremljali Katjine reakcije in jo tolažili. Tisti trenutek smo mislili, da bo kar konec sveta. Na srečo je bila po enem tednu predana v domačo oskrbo in je hitro okrevala. Hvala Bogu!

Katja je naslednji dan po nesrečnem pripetljaju vprašala: »Mami, kaj bi bilo to tako hudega, če bi umrla?« Nisem našla besed, zato sem se le nasmehnila, ona pa je nadaljevala: »Saj jaz bi šla k Jezusu, saj on nam je že prostor pripravil!« Ponovno sem ostala brez besed in ji prikimala. Ona pa je še dodala: »Saj jaz to že komaj čakam, da ga srečam!« Za trenutek mi je zastal dih, objela sem jo in se zamislila o teh besedah. Otrok ni obremenjen, popolnoma zaupa v Gospoda. Kakšna brezpogojna vera, kakšen presežen pogled!

Po približno treh tednih sva bila z možem priči tragične nesreče, kjer je 9-letna deklica na prehodu za pešce izgubila življenje. Ko sva ob tem dogodku videla šokirane in objokane starše, sva kar nekaj časa globoko pretresena strmela v nebo, molila za to mlado dušo, za njene starše in se zahvaljevala, da je šel ta »kelih« mimo naju. Stavka naše zdravnice nikakor ne moreva pozabiti: »Vam pa ni dosti manjkalo do drugega sveta.« Te besede kar naprej odzvanjajo ... Sprašujeva se: komu pa pravzaprav ne manjka dosti? Prav je, da že majhne otroke priporočamo angelom varuhom. Naša Katja jih je imela zagotovo ob sebi! V vrtcu z otroki pojemo: »Je človek star že ali mlad, naj rožni venec moli rad.« Pridejo trenutki, ko ni nič odvisno od nas,

ko smo lahko blizu, pa smo popolnoma nemočni, ne moremo vplivati na dogodke. In takrat moramo ZAUPATI. Pravijo, da se nobena stvar ne zgodi slučajno in da nam Gospod želi nekaj sporočiti. Morda lahko ob naši preizkušnji vsi skupaj na novo spregledamo in se veselimo vsakega dne, ki ga lahko skupaj preživimo.

To so dejstva, ki jih poznamo, a o njih ne razmišljamo. Ob prazniku vseh svetih in ob resničnih zgodbah oz. dogodkih pa imamo ta dejstva priložnost ozavestiti. Priporočajmo in izročajmo se Njemu in bodimo zgled otrokom. Vsi naši bližnji in tudi naši lastni otroci, ki so nam dani v skrb na tem svetu, niso naši, ampak Gospodovi in On je gospodar njihovega življenja. Ko jih bo poklical k sebi, bodo odšli, tako kot nekoč mi vsi. Že na tem svetu se pripravljamo na večnost. Slomšek nam je zapustil pesem, ki bi lahko bila himna našega življenja in upanja: V nebesih sem doma ...

Martina in Andrej Jerina

GLASBA V NAŠI DRUŽINI

Smo šestčlanska družina, ki je ob štirih sinovih razpeta med Angelinim vrtcem, osnovni šoli Prežihov Voranc in Alojzij Šuštar ter dve službi (ena v Kranju, druga v Grosupljem). Sama sem tesno povezana z glasbo, saj je to moj poklic: vzgajati in voditi otroke v svet te, vsaj zame, najlepše umetnosti.

Vsi najini sinovi, razen najmlajšega Andraža, igrajo inštrumente, saj se nama zdi pomembno, da otroci vstopajo v glasbeni svet z lastno izkušnjo (vsi vemo, da nič otroka ne prepriča tako kot to, da sam poizkusi, preveri in se prepriča; seveda pri preizkušanju obstajajo meje, ki pa jih je treba otroku jasno povedati). Igranje in s tem povezano vadenje inštrumenta pa v tem izkustvenem področju ne nastopa samo kot vrata v svet umetnosti, ampak tudi kot pot, kjer lahko otroci pridobijo samodisciplino in delovne navade. Tudi ta vidik se nama zdi pomemben.

Kdaj začeti z glasbenim uvajanjem? Midva sva imela to srečo, da sva se seznanila z metodo, ki omogoča uvajanje otrok v svet glasbe že s 3. ali 4. letom. Tako so si vsi starejši sinovi začeli sistematično nabirati glasbene izkušnje že zelo zgodaj. Zelo radi so hodili na te urice in sčasoma se je pokazalo, da so na njih tudi veliko pridobili. Edgar Willems, ustanovitelj te metode, je prepričan, da je vsak otrok obdarjen z različnimi instinkti, ki pa jih je potrebno razviti v občutke (občutek za ritem, občutek za melodijo, občutek za harmonijo ipd). Tako gre v prvem letu za uvajanje oziroma za »bujenje« otrok, tako da na nezavestni ravni razvijajo te instinkte. Po-

stopoma pa se glasbeni elementi ozaveščajo in seveda ozavešajo. Pravzaprav pouk glasbe poteka podobno kot učenje maternega jezika. Glasbene urice pa ne bogatijo samo otrok, ampak tudi tiste, ki te urice izvajajo. To že drugo leto izkušam tudi sama in sem Bogu hvaležna za to veliko milost.

Najlepsi pa so trenutki, ob večerih ali za go-dovne in rojstne dneve, ko se družina zbere, zapojemo pesem in kdor želi, zaigra tudi na inštrument. To nas razveseljuje in bogati.

Ula Ulaga

GLASBA, NAŠA SPREMLJEVALKA

Gregor: Malo je poklicev, ki spremljajo človeka na delu in hkrati v zasebnem življenju ter zaznamujejo dan od jutra do večera. Zgodi se, sicer še prepogosto, da težave iz službe zaidejo za domače stene. Pa vendar, v tem primeru gre za nekaj drugega, bolj spontanega. To je glasba, os, okoli katere se pri nas doma vse vrti. Smo družina Klančič: mama Renata, tata Gregor in otroci Urška, Zala in Leon. Midva sva se na nek način zapisala glasbi, kot vsi drugi,

že v otroštvu, naneslo pa je, da se je iz začetnega veselja (tudi kdaj odpora) vedno bolj jasnila želja po globlji povezanosti z glasbo. In tako sedaj – kaj bi si človek lepšega lahko sploh želel – prepevava in si tako lepo služiva ljubi kruhek. Seveda po tisti začetni poti stopajo tudi najini otroci. Urška se uči igrati na violončelo, Zala za zdaj še ne ve, kaj bi igrala, Leon pa, kot večina 3-letnikov, igra vsega po malo, najraje pa tolkala.

Če se ozrem nazaj v otroštvo, bi svoje doživljanje glasbe razdelil na dve ravni: razumsko raven, ki smo jo spoznavali v glasbeni šoli, in čustveno raven, ki je bila prisotna v družinskem krogu. Pri slednjem nimam v mislih le prepevanja doma, ampak predvsem vpliv glasbe iz okolja, v katerega sem spričo očetovih obveznosti zahajal. To so bili različni zbori in še posebej cerkvena glasba z domačega kora, ki je na Primorskem tudi v preteklosti pogosto igrala pomembno vlogo v kulturnem življenju. Ti doživljaji iz otroštva so se nehote nalagali v mojo podzavest in so v nekem trenutku ključno vplivali na odločitev za študij glasbe.

Renata: Čas pričakovanja otroka je čudovito obdobje v življenju žene in celotne družine, ko v sebi čutiš novo življenje, spremljaš njegovo rast in ga počasi tudi spoznavaš. Otrok že pred rojstvom zaznava zvoke od zunaj in se nanje tudi primerno odziva. Z glasbo lahko otroka pomirimo ali pa razburimo. Po rojstvu je zvok, poleg telesnega stika, najmočnejše materino sredstvo, s katerim otroka ljubkuje, pomirja, se z njim igra in ga uči. Ta proces se odvija skozi vsakdanja opravila, ki niso nujno glasba. Je prepletanje različnih zvokov, ob katerih otrok ustvarja povezave, ki mu vzbujajo obču-

tek varnosti, kadar gre za znan zvok ali glas, in občutek nelagodja, ko sliši nekaj neznane- ga. Materino petje, mrmranje (zadostujeta že dva različna tona) in ritmično pozibavanje ob umirjeni glasbi so najbolj priročna in učinkovi- ta sredstva za umiritev otroka. Ko otrok odra- šča, postane veliki raziskovalec v svetu zvokov. Vse, kar mu je na dosegu roke, je že instrument oziroma tolkalo. Z razvojem govora pa se mu obzorje razširi še z lastno improvizacijo zvo- kov: vriskanje, cviljenje, oponašanje glasov na različnih višinah in – v končni stopnji – tudi ritmizirani govor in petje. Da se to kar najbo- lje razvije, lahko v veliki meri prispevajo prav starši s svojimi vzpodbudami, kot so petje preprostih otroških pesmi v primerni glasovni legi, petje molitev pa tudi ustvarjanje lastnih enostavnih melodij na dano besedilo z največ tremi različnimi toni (primer: Kuža pazi).

Oba: Otroci nosijo v sebi velik potencial, to opa- žamo iz dneva v dan. Potrebujejo le primerne vzpodbude, ki naj bodo usmerjene k ohranja- nju pristnega odnosa do glasbe. Tudi če kdaj v glasbeni šoli ne gre vse po pričakovanjih, ne smemo od otroka zahtevati preveč, saj bi lah- ko glasbo zasovražil. Spomini na lepe trenutke ob glasbi, tudi družinsko petje ob prihajajočih božičnih praznikih, lahko v otroku pustijo lepe vtise za vse življenje. Le s takim odnosom bo glasba ostala naša spremljevalka.

Renata in Gregor Klančič

VEČER Z MAMAMI

DRAGOCENI TRENUTKI

Kako pomemben je za Marka večer z mamami, sem v polnosti doumela ta teden. Markova ba- bica in dedek sta v tednu, ko je bil v Angelinem vrtcu večer z mamami, dopustovala na sloven- ski obali. Ker je to Markovo zadnje leto v vrtcu, smo se odločili, da se jima pridruži. Seveda sva z možem pozabila na večer z mamami. Ko je bil Marko že v Izoli, me je na to spomnila An-

tonova mamica. Kljub temu da Marku veselo čofotanje v vodi in »cartanje« z babico in dedkom godi, je takoj, ko je slišal, kakšen dogodek bo zamudil, prosil, da pridemo ponj. Nič drugega ni bilo več pomembno, le večer z mamami. Ves čas mi je razlagal, kaj dela v vrtcu najraje in kaj vse mi bo pokazal. Tudi Sara, njegova sestri- ca prvošolka, si je želela z nama, a ker je dobila obisk, je ostala doma.

Tako je bil to po treh letih večer, ko tudi sama nisem bila razdvo- jena v sebi, saj v drugi sobi nisem imela otroka, ki bi si želel, da je njegova mamica ob njem. Oba sva sproščeno uživala. Izbiral je materiale in mi ponosno kazal, kaj vse zmore. Ponovno sem od- krila, kako na preprost način otroci Angelinega vrtca spoznavajo skrivnosti sveta. Kar malo mi je žal, da tega ne morejo na tak način nadaljevati tudi v šoli.

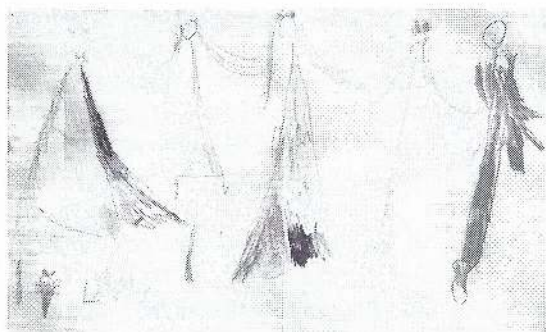
Tisti večer sva nadaljevala njegov najpomembnejši projekt – zvi- tek. Usmerjal me je pri štetju kock in palčk, da ne bi česa pozabila. Že ko sva se peljala proti vrtcu, mi je povedal, da so se na črti dogo- vorili, kakšno nalogo ima kdo zvečer in da je vzgojiteljica Martina vse zapisala. »Jakob bo prebral večerno molitev, jaz bom pa priž- gal svečko,« je rekel. In tako se je tudi zgodilo.

Ob zaključku sva napeto čakala na piškotke, Marko pa je bil v mi- slih že pri Sari in Filipu. »Mama, to je za Filipa in Saro,« je rekel, ko mi je v roke dajal piškotka.

Mame bi kar še klepetale, če nas ne bi malčki pocukali in nas spo- mnili, da je čas, da gremo domov.

Ida Praček

Leto je naokoli in mesec november je posvečen večeru z mamami. Za nekatere prvič, za druge po ustaljenem ritmu se natanko ob uri združimo mame z otroki in v velikem pričakovanju vstopamo skupaj »rumenčki«, »zelenčki« in »vijolčki« vsak v svoj mali svet. Otroci nas vodijo, njihovo navdušenje je več kot očitno. Začetna tišina preide v skoraj glasen klepet, vsak izbere svoje najljubše delo in se poglobi vanj. Kako so ponosni nase! Nadaljujejo s petjem in gibanjem na črti, vse po njihovem izboru. Sledi postavljanje oltarja, pri čemer posamič-

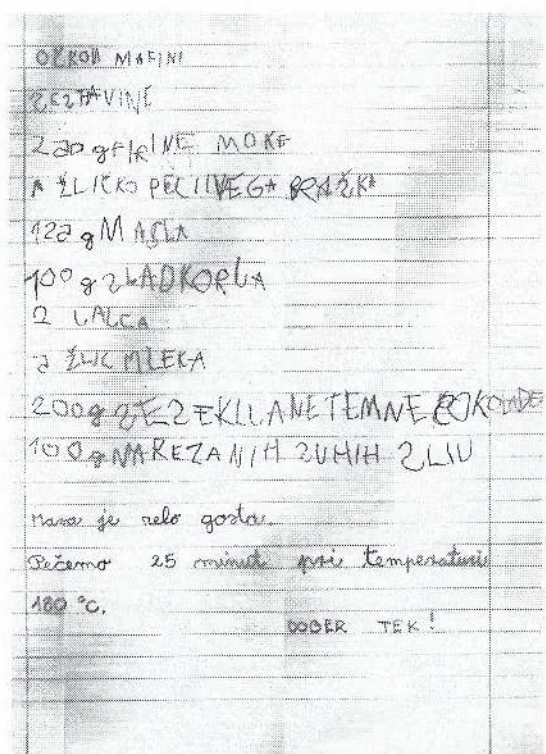
no sodelujejo, in nato prižiganje svečke. V sobi zavlada spokojna tišina, sledi skupna molitev. Ob koncu otroci razdelijo piškote, ki so jih sami spekli. Četudi se srečanje bliža koncu, je vzdušje tako prijetno, da se nikomur ne mudi domov. Odhajamo polni vtisov, otroci žarijo od zadovoljstva. Zato je na tem mestu pomembno, da se zavemo, kako pomembna so ta naša mala instinktivna bitja z neskončnim inteligenčnim potencialom, ki jih je Maria Montessori poimenovala »čudoviti umi«.

Saša Maček

VEČER Z OČETI

Tudi letos sem se zelo veselil, da bom lahko preživel uro ali dve skupaj z mojim otrokom v vrtcu in tako bolj od blizu videl, kaj dela, s čim se ukvarja, skratka, kako preživlja čas, ko je v vrtcu. Tudi Matic, kljub temu da je v vrtcu že četrto leto, je bil poln pričakovanja. Sam večer je bil resnično prijeten in sproščen. Z Maticem sem užival, ko sem ga gledal, kako se znajde v tem prostoru, kakšen prijeten odnos vlada med njim in vrstniki, med njim in vzgojiteljicami. Tudi zaključek večera s kratkim programom, ki so ga otroci pripravili skupaj z vzgojiteljicami, je bil zelo prisrčen. Navdušenje vsakega otroka, ki ga je vzgojiteljica poklicala, da je opravil kakšno delo (od priprave prtička do razdeljevanja piškotov), je bilo nalezljivo. Na koncu lahko rečem le to, da sem preživel še en čudovit večer in bi se ob tem zahvalil tudi vzgojiteljicam za njihov prispevek k temu.

Pavel Snoj

NAJIN PRVI ŽUR

Tisto sredo je bil prav poseben dan. Najin dan. Liza in njene 'prijateljice' so v vrtcu pripravile prvi večer z očetmi.

Dramska napetost vsebine dogodka je bila po eni strani sicer nekoliko okrnjena. Mamice, ki so bile deležne podobne pozornosti nekaj tednov prej, so namreč do potankosti razkrile programske podrobnosti. Po drugi strani pa s tem ni bila niti malo zmanjšana čarobnost pričakovanja. Še posebej zato, ker sem se zavedal, da bom prvič resnično začutil pravi utrip našega vrtca. Tega sicer z enim očesom in ušesom skušam loviti vsako jutro, ko pospremim Lizo v vrtec. V vseh svojih razsežnostih ga skušam okusiti, kadar koli se pogovarjam s katero izmed sester ali vzgojiteljic. Za kaj več bi potreboval kakšno boljšo priložnost. Večer z očetmi se je zdel idealen za to.

Začetek negotov. Očetom so se nam vsem po vrsti na obrazih zrcalile podobe dneva. Naporni delovniki. Nemogoči zastoji na cesti. Neprepane noči. Morda še kaj. Omenjene slike pa so padle takoj, ko so nam naši malčki hiteli dokazovati, kako veliko že znajo. Njihov entuziazem nas je očitno vse po vrsti popolnoma prevzel. Vsaj zase lahko to zagotovo trdim. Kljub vrvežu in energiji, ki je zapolnjevala vsak kotiček rumene sobe, pa je bila ves čas v zraku neka nepisljiva mirnost. Skladnost. Kako drugače od vseh vrtcev, ki sem jih imel priložnost občutiti po svoji službeni dolžnosti. Pomislil sem, kako srečen in hvaležen sem lahko, da Liza tako pomembne ure svojega življenja preživlja v okolju, kjer se počuti varno, od vrstnikov sprejeto in od vzgojiteljic razumljeno. Vrtec je za veliko večino otrok prva formalna institucija, v kateri začutijo princip skupnosti. In se mu bolj ali manj prilagodijo, celo podredijo, in kot gobice posrkajo vse, kar jim pride pred nos. In do srca.

Tisto sredo je bil zares poseben dan. Za Lizo, ki je uživala v razkrivanju svojega dotlej pred očk-

om skritega sveta. In zame, ker sem dokončno dobil potrditev tega, kar tako že dolgo vem. Da ima moja hči privilegij biti del tega sveta.

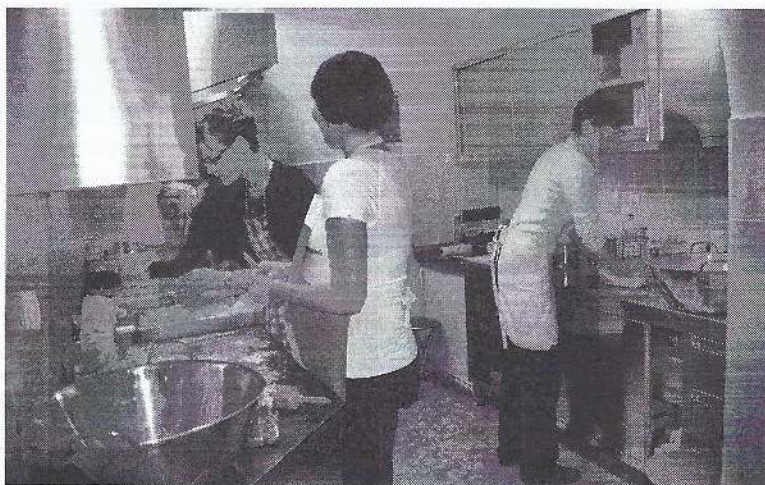
Peter Debeljak

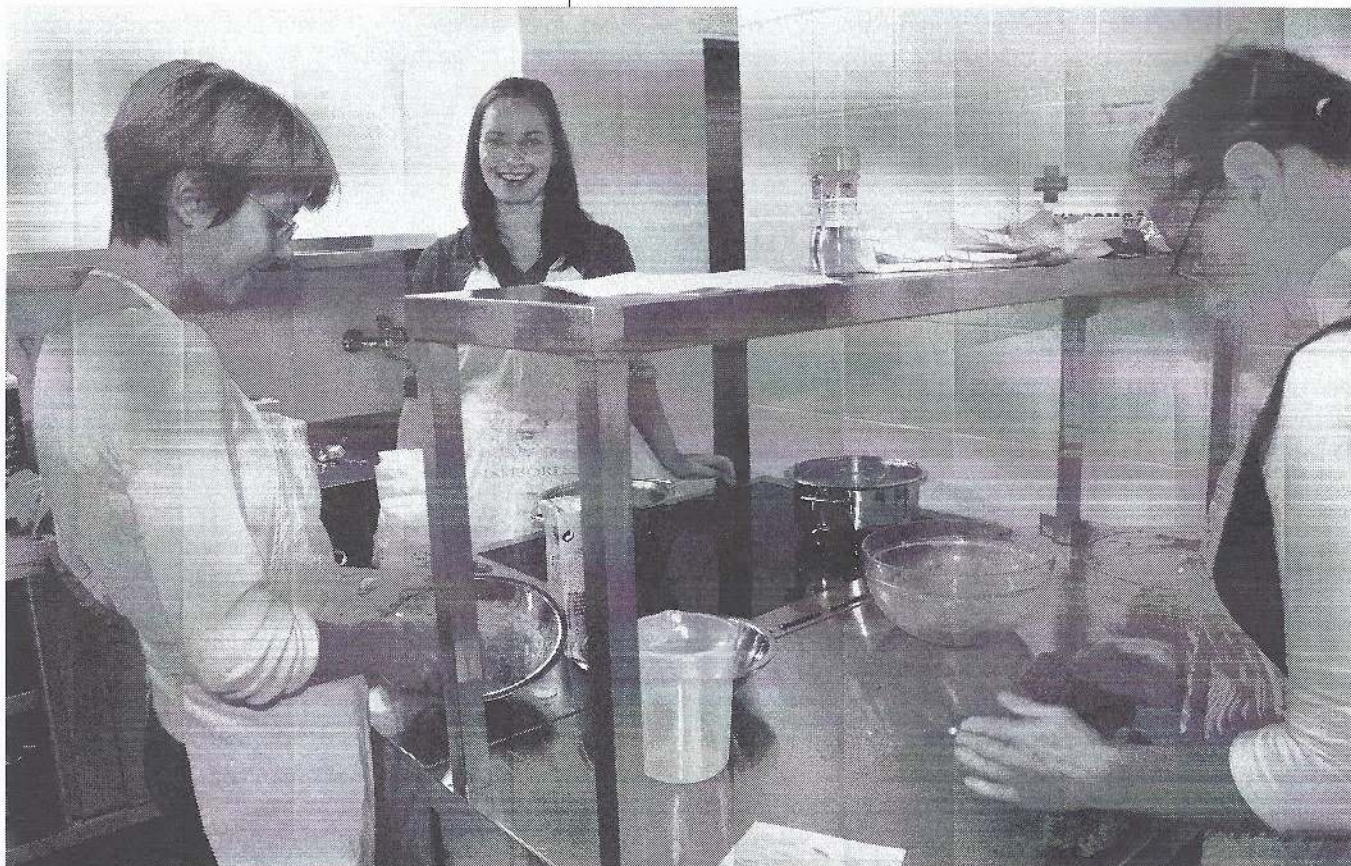
MIKLAVŽEVE POMOČNICE

Kakšne reči se gode po svetu!

Pred nekaj meseci, ko Liza še ni hodila v Angelin vrtec, si niti v sanjah nisem mogla misliti, da se mi bo kmalu zgodilo nekaj zelo nenavadnega. Bil je tako: ob koncu večera z mamicami je sestra Metka povedala, da je Miklavž, ki bi naj kmalu obiskal otroke v vrtcu, že star in ne zmore več speči piškotov za vse pridne otroke. Zato bi bilo lepo, če bi mu nekaj mamic lahko priskočilo na pomoč. Sem prav slišala? Miklavž vabi? Takšnega povabila se vendar ne zavrne! In sem šla; jaz in še nekaj mamic. Zavihale smo rokave, si zavezale predpasnike in zakopale roke v moko, cimet, med, nageljnovе žbice, mandeljne in še kaj. Mamice smo gnetle, oblikovale, gnetle, krasile, gnetle, klepetale, gnetle, pekle, gnetle, se smejale, gnetle, gnetle, gnetle, z ljubeznijo in radostjo, s smehom in prešernostjo. Kmalu je v kuhinji zadišalo po decembru.

A Miklavž se tega dne ni prikazal v naši kuhinji, najbrž zaradi obilice dela, ki ga je čakala naslednji dan. Ali pa ga nismo opazile, ko je kupal skozi kuhinjsko okno, ker smo se tako zatopile v svoje delo? Kdo ve. Sem pa, ko sem zvečer hodila iz vrtca proti domu, na nebu opazila rdečo večerno zarjo, ki naznanja, da sv. Miklavž peče piškote. Torej je delal tudi on.

Je pa naslednji dan Miklavža videla moja Liza, ko je obiskal otroke v vrtcu. Da je star, z brado in palico ter oblečen v sivo suknjo, mi je povedala. Menda ni bil preveč zgovoren, da pa je pozorno poslušal vse, kar so mu povedali otroci. Pravzaprav so kar kričali, ker stari ljudje, kar pač sv. Miklavž je, že malo slabše slišijo. In prinesel je piškote! Za vse. Še dobro, da smo mu mamice pri peki pomagale, ker sam pri teh letih najbrž res ne bi zmozel napeči toliko dobrot. In Lizine oči so žarele.

Tako sem bila eno popoldne – prvič v svojem življenju – Miklavževa pomočnica. In bom z veseljem še kdaj, če me bo ljubi svetnik še povabil na pomoč.

Katja Ravšl Debeljak

SVETI MIKLAVŽ

Sveti Miklavž je eden izmed najbolj priljubljenih svetnikov, ki ga časti ves krščanski svet. Na Slovenskem mu je od svetnikov posvečenih največ cerkva.

Pogosto je upodobljen tudi na freskah. Običajno ima čez belo obleko oblečen mašni plašč, na glavi nosi mitro, v eni roki drži škofovsko palico, v drugi pa ima pogosto knjigo. V njej je z zlatimi črkami zapisano, kaj so počeli pridni otroci, s črnimi pa so zabeležene porednosti. Ima dolgo belo brado in bele rokavice.

Velikokrat je upodobljen s tremi jabolki v rokah. Legenda pravi, da je nekoč tri revna dekleta rešil sramote, ko jim je ponoči v sobo porinil tri kepe zlata, da so jih imele za doto. Verjetno tudi zato tri jabolka sodijo med obvezne darove, ki jih sv. Miklavž pušča prdnim otrokom v noči s 5. na 6. december, ki je Miklavžev godovni dan. Takrat nagrajuje pridne otroke.

Sveti Miklavž je bil škof v Mirni v Mali Aziji, umrl je leta 324. Leta 1084 so njegove ostanke prenesli v italijansko mesto Bari.

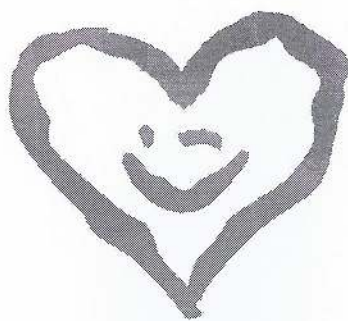
Živel je zelo pobožno in zgledno. Njegov stric škof ga je posvetil v duhovnika. Kmalu sta mu zaradi kuge umrla starša. Nikolaj (ime pomeni zmaga ljudstva) je podedoval veliko premoženje, ki ga je razdelil med reveže. Njegov stric je sezidal samostan in Nikolaja postavil za opata, čeprav se je zaradi svoje skromnosti branil te službe. Po stričevi smrti se je odpravil na romanje v Sveto deželo. Ravno v tem času se v Mirni niso mogli odločiti, koga naj imenujejo za škofa. Zato so sklenili, da naj bo za škofa izbran tisti duhovnik, ki bo naslednji dan prvi stopil v cerkev. Nikolaja, ki o vsem tem ni vedel ničesar, je Bog pripeljal v cerkev in ga postavil za škofa. Bil je usmiljen in dobrotljiv, živel je preprosto, se postil in že pred svitom zbiral duhovnike k molitvi.

Sveti Nikolaj ima pomembno mesto v zgodovini južnih Slovanov. Velja za zaščitnika mornarjev in ribičev, verjetno zato, ker se je njegova družina ukvarjala s pomorstvom oz. ribištvom. Cerkve sv. Nikolaja pogosto najdemo ob pomembnih pomorskih pa tudi rečnih plovnih poteh. Stolnica v Ljubljani je posvečena sv. Nikolaju, ker je bila Ljubljana včasih pomembna plovna reka.

Barbara Podlogar

STARŠI SPRAŠUJEJO

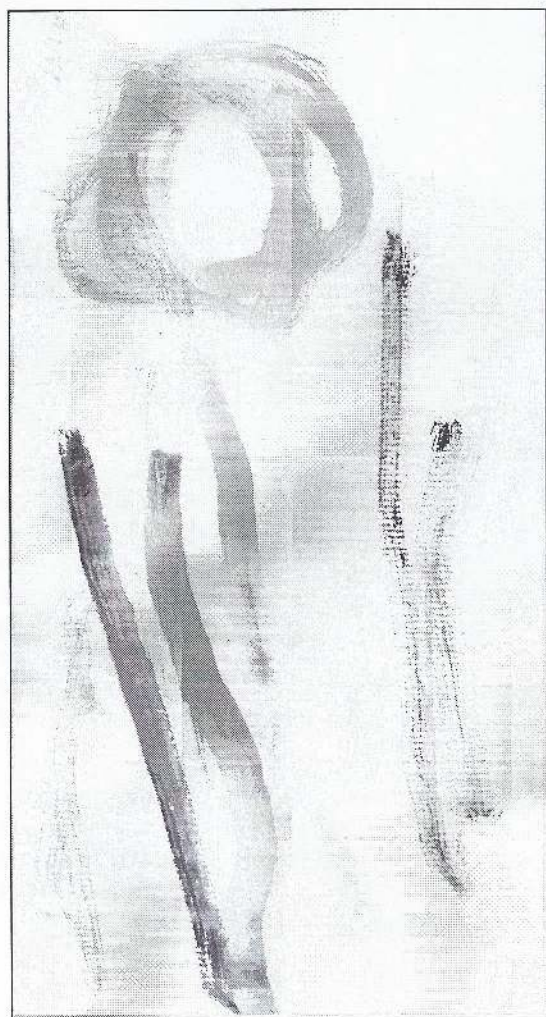

RUTINA

DNEVNA RUTINA, RITUAL, USTALJENOST, MIR, DISCIPLINA

Ko slišimo besedo »rutina«, ne pričakujemo nič prijetnega. Pomislimo na neko monotono opravilo in po potrebi dolgočasno prisluhnemo temu, kar sledi. Pa je res (vedno) tako?

Različni slovarji različno razložijo pomen besede rutina, tudi v bolj pozitivni luči:

tehnična dovršenost v izvajanju, podajanju brez ustvarjalnosti, brez osebne zavzetosti;

izurjenost, izkušnost, pridobljena z delom;

opravilo, potekajoče po že znanem, ustaljenem načinu.

V montessori pedagogiki je rutina pozitivna in je za otroka zelo pomembna in potrebna. Ko odrasli z odporom pomislimo na rutino, pozabljamo, da je za otroke skoraj življenjskega pomena!

Vemo, da je Maria Montessori odkrila pri otrocih občutljiva obdobja. Eno od njih je obdobje za red. Ta pa ni potreben le v materialnem smislu, ko gre za urejenost polic in sobe (vsaka stvar v sobi ima svoje mesto; če jo malček najde na drugem mestu, se lahko prav pošteno razjezi, nam pa niti slučajno ne bo jasno zakaj). Enako pomemben je red na nematerialni ravni otrokovega življenja: v dojemanju odnosov, časa, prostora, prehodov dneva.

Za red so otroci zelo občutljivi, še prav posebej v prvem življenjskem obdobju, tja do četrtega leta. Gre pravzaprav za eno osnovnih otrokovih potreb. In pravic!

Vemo, da znane stvari umirjajo. Otrok se v »znanem« pomiri: znano okolje, znani ljudje, znan ritem dneva. »Znano« pomirja tudi odrasle, ne le otrok. Če gremo v novo službo, se preselimo v nov kraj, se srečamo z novimi ljudmi ali je pred nami nov, neznan opravke, smo vznemirjeni, ne glede na to koliko se dogodka veselimo. Vendar pa odrasli znamo vznemirjenost krotiti oz. nadzorovati zaradi že preživetih podobnih situacij in življenjskih izkušenj. Otrok teh izkušenj in kontrole nima in svoje nelagodje ob neznanem in nepričakovanem ponavadi izrazi z jokom. Že pri novorojenčku je pomembno, da ga vedno na istem mestu previjamo, dojimo, hranimo, mu nudimo počitek ... Tako ve, kaj ga čaka in je zato pomirjen. Red in rutina omogočata otroku varnost in gotovost, ki ustvarjata notranji mir. Umiritev in mir v otroku sta pogoja in osnovi za učenje, posledično pa za njegov razvoj ter samoizgradnjo. Če poskrbimo za ta zunanji, predvsem pa notranji mir, dobimo torej zadovoljnega in veselega otroka. Ne pozabimo, da se moramo najprej umiriti sami, da bo okolje mirno in tako bo miren tudi otrok.

Del učinkovite rutine so rituali. To so manjši interni obredi, ki v okviru dnevne rutine otroku naznanijo, kaj sledi. So postavljeni ali dogovorjeni in ne dajejo možnosti za velika in dolga utrujajoča pregovarjanja. Pomagajo nam ohraniti disciplino. Primeri:

Po večerji, kopanju, pravlji, molitvi sledi spanje. Ritual ga naznani in ni prostora za dolga mučna pregovarjanja, kaj otrok še potrebuje pred spanjem. Otrok ve, kaj sledi. Otrok namreč želi biti s starši in bo na vse načine poskušal to doseči. Če ni ustaljenega

ritma, bo zelo inovativen v prepričevanju, kaj vse še potrebuje, preden gre spat, da bi podaljšal čas, ko bo lahko s starši! Ritual staršem pomaga vzdrževati disciplino in otroku daje okvir dogajanja.

Vemo, da si je potrebno umiti roke pred hranjenjem in se očediti po hranjenju. Če je umivanje osmišljeno in podkrepljeno s smiselnim, kratkim ritualom, se otrok ne bo upiral in izmikal.

Enako pomembno je, da si umijemo roke po opravljeni potrebi na stranišču. To je jasno pravilo, kjer ni izbire. Če otroku ne damo veliko maneverskega prostora za pregovarjanje, če pravilo postavimo in se ga dosledno držimo, tudi sami dajemo zgled, bo umivanje rok po prihodu s stranišča postal samoumeven ritual za otroka in se ne bo upiral. Celo več, presenetil nas bo, ko si bo – ne da bi ga opozorili – umil roke.

Ob prihodu v vrtec se otroci večkrat težko poslovijo od staršev ali priljubljene igrace. Odrasli vemo, da je dobro za otroka, če stopi v sobo brez igrace, torej prostih rok za delo. Zato lah-

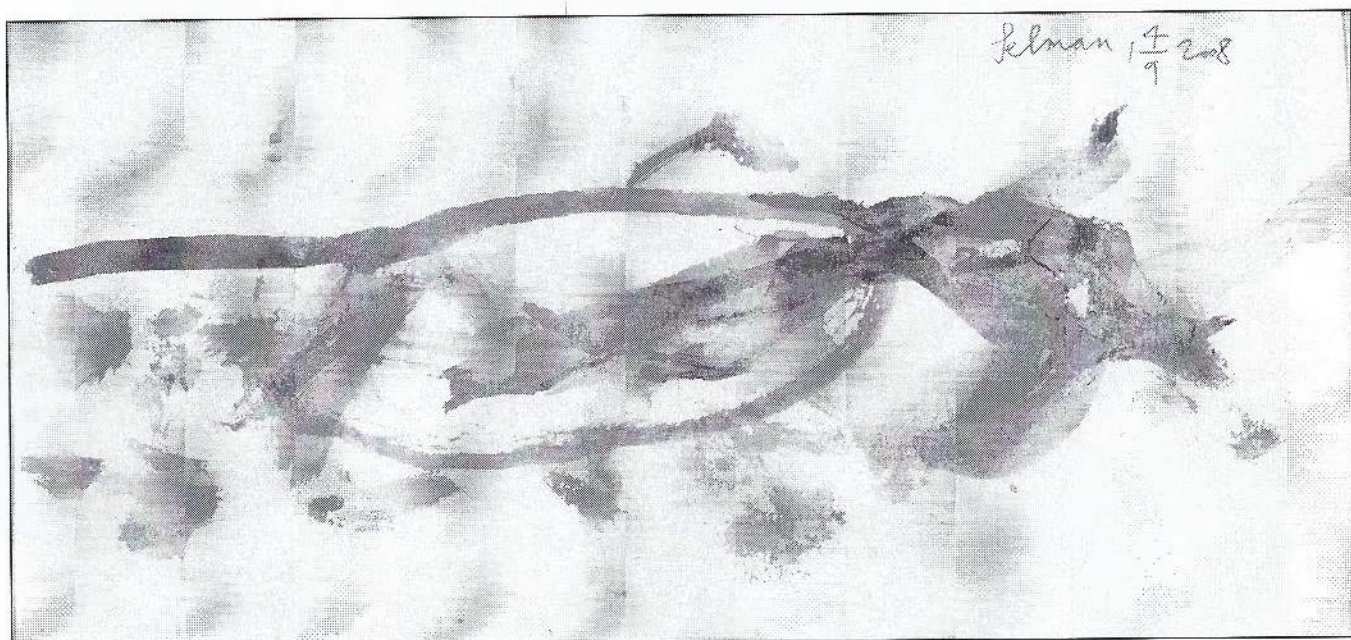
ko pripravimo kratek ritual, s katerim se bo otrok poslovil od igrace ali od starša, in ga dosledno izvajamo vsak dan.

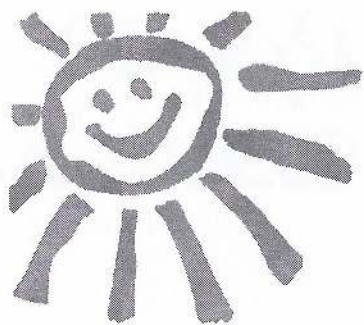
Pri obedih včasih otroci ne želijo jesti. V vrtcu se rado zgodi, da nekdo poje juho in dobi jed, ki sledi, nakar takoj vsi ostali otroci želijo prejeti naslednjo jed in ne pojedjo juhe. Zato velja: »Ko boš ..., potem boš lahko ...«. Gre za stavek, ki nam pomaga v zelo različnih situacijah, ko otrok poskuša doseči svoje, mi pa vemo, da je zanj bolje nekaj drugega – vsaj trenutno. S tem odrasli postavimo prioritete, ne da bi z otrokom prišli v konflikt.

Stvar ritualov in rutine so stvari, ki so nujne in neobhodne in s katerimi nima smisla izgubljati volje, energije in časa za pregovarjanje. Stvari, ki so nujne, se preprosto določijo: »Tako je, o tem se ne pogajamo.« Za otroka je dobro, da ima izbiro – mora jo imeti. Ampak vemo, da ne takrat, ko je treba zaspati! Otroci se bo na ritual navadil, ga sprejel in izvajal. Ko določimo ritual, pa je pomembno, da smo dosledni. In, seveda, da jih ne določamo mimo otroka in preko njegovih zmožnosti. Otroka je pomembno opazovati in mu prisluhniti, da bo lahko sodeloval.

Naj še povzamem: rutina je torej dobra orientacija za otroka, orientacija tudi za starše in dobro orodje zdrave discipline. Zato zaključujem z dobrimi željami: NAJ VAM RUTINA POSTANE POMOČ IN NE BREME.

Maja Pintarič

ZAHVALE ČESTITKE

ČESTITKE

družinam ob rojstvu otrok

družini Bras Meglič ob rojstvu drugorojenke Klarise

družini Erhartič ob rojstvu tretjerojenca Tadeja

družini Hosta ob rojstvu drugorojenke Eve

družini Kotar ob rojstvu tretjerojenke Pije

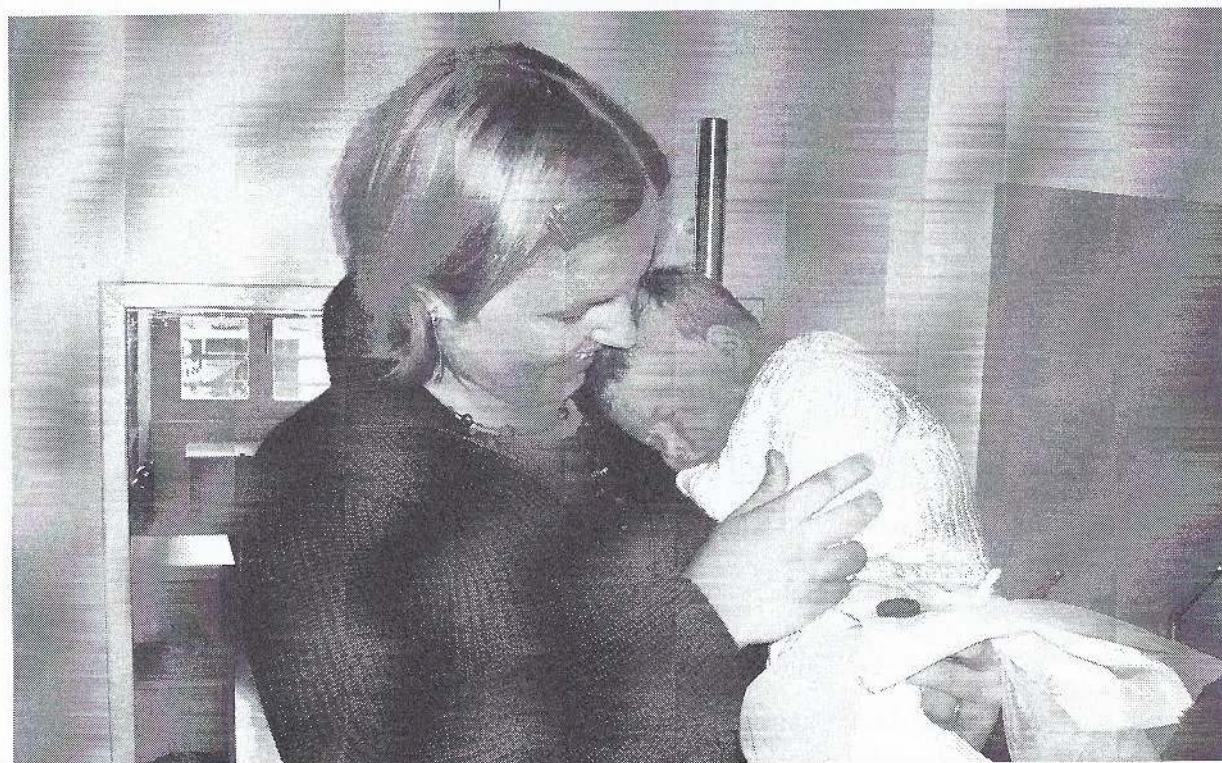
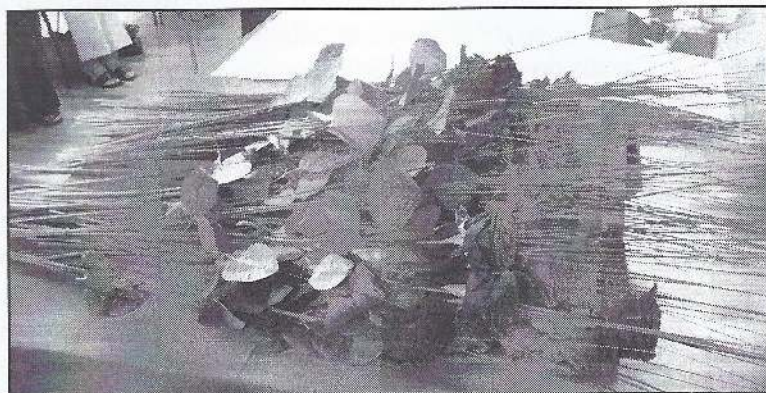
družini Medvešček ob rojstvu tretjerojenca Jakoba

družini Nahtigal ob rojstvu tretjerojenke Kristine

družini Burjek ob rojstvu drugorojenke Tereze

družini Sedej ob rojstvu tretjerojenca Florijana Janeza
družini Košorok ob rojstvu drugorojenke Tereze

Čestitamo tudi vsem vzgojiteljicam, ki ste uspešno zaključile izobraževanje montessori 0–3. Naj bo vaše znanje v prid tudi vsem otrokom, ki so ali vam še bodo zaupani.

Salve d.o.o. Ljubljana

Rakovniška 6

1000 Ljubljana

T: 01/427-73-10; F: 01/427-30-40

E: info@salve.si; I: www.salve.si

PAVLOVA APOSTOLOVŠČINA

To je igra s kocko in karticami doživetij, podobno kot monopoli. Igra je sestavljena iz zemljevida, na katerem so vrisane Pavlove poti iz Tarza v Rim. Igralec hodi po tej poti in spoznava situacije in postaje, ki so bile pomembne v Pavlovem življenju. Pri igri ne gre za to, kdo bo prvi in najhitreje do cilja, temveč je pomembnejše, da igralci spoznajo posamezna obdobja Pavlovega življenja, njegove vzpone in padce.

ZAHVALE

Dragi starši!

Hvala, da s tako pozornostjo prisluhnete tudi našim potrebam.

Hvala za mnogo majhnih in večjih predmetov, ki jih še prinašate v vrtec,

hvala za pripravljenost pomagati na najrazličnejše iznajdljive načine in

hvala, da se odzovete, ko vas prosimo.

Drage sestre uršulinke!

Hvala za molitveno podporo pri našem delu in našim družinam.

Hvala za čudovite prostore, ki nam omogočajo rasti v vsem dobrem,

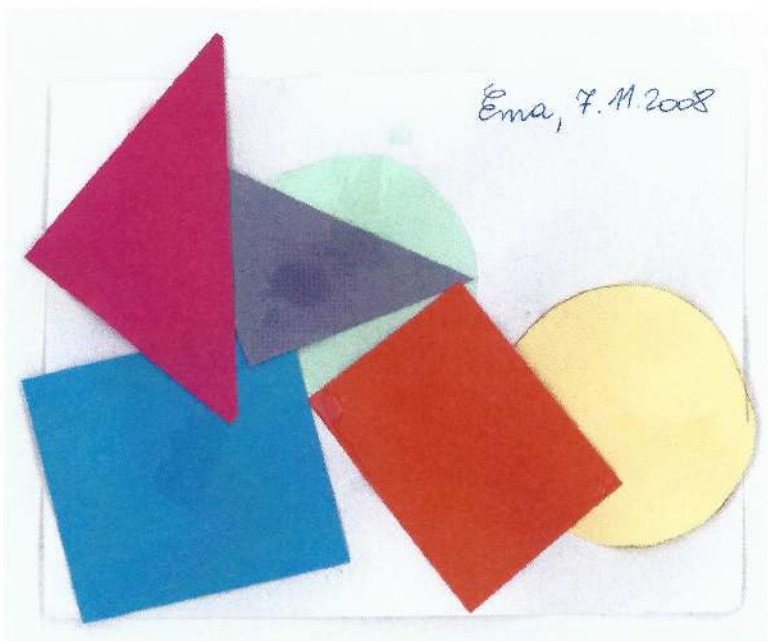
nam samim in našim otrokom.

Zahvala tudi vsem, ki z nami sodelujete,

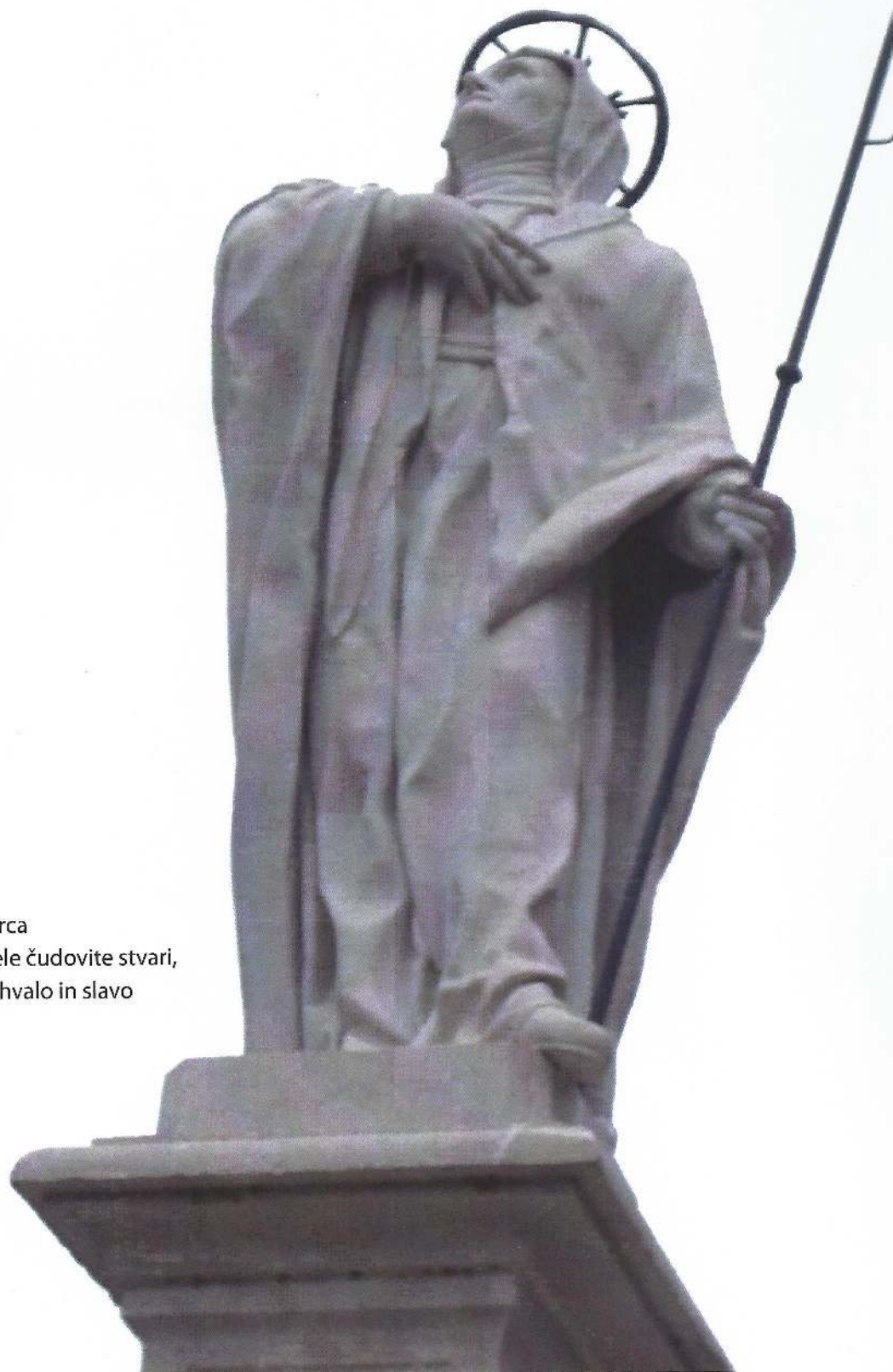
nas podpirate

in pomagате,

da naše poslanstvo prispeva h kvalitetni raznolikosti na slovenskem polju vzgoje, izobraževanja in kulture.

HISA OTROK, HISA OTROK, HISA OTROK, HISA OTROK, HISA OTROK

Delajte,
zganite se,
verujte,
prizadevajte si,
upajte,
kličite k Njemu iz vsega srca
in brez dvoma boste videle čudovite stvari,
če boste vse usmerjale v hvalo in slavo
Njegovega veličastva
in v blagor duš.

Sv. Angela, iz spisov